นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสฯ

เวสฺสนฺตราคีติ

[ก]

พาตฺติํสลกฺขณูเปต ,
ทาตพฺพํ ททตํ วร;
เวสฺสนฺตรตฺต มาปาทิ,
สญฺจรํ ภวสาคเรฯ

[ข]

ทฺวนฺทํทฺวนฺทํ สญฺจรนฺตี,
ชนานเนฺท ยโสธีเร;
มทฺทิตฺตํ สมฺปาคญฺฉิ,
ตฺวํปิเตน ภวณฺณเวฯ

[ค]

ตุมฺหํทานิ ปวกฺขามิ,
อุปตฺติํ นนฺทินิํ ตหิํ;
ทชฺชโหฺวโว มโนกาสํ,
กวโย ปฺยาภินนฺทถฯ

๑. เอกนวุเตหิโต กเปฺป,
วิปสฺสีนาม นายโก;
วิเนเยฺย ตารยํเขมํ,
โลเก อุปฺปชฺชิจกฺขุมาฯ

๒. เขมาราเมมฺหิ สมฺพุโทฺธ,
มิคทาเย มโนรเม;
นิสฺสาย พนฺธุมติํโส,
วิหาสิ นครํตทาฯ

๓. รชฺชํธเมฺมน กาเรสิ,
นคเรตมฺหิ พนฺธุมา;
ราชาตสฺส ทฺเวธีตา,
อาสุํ สพฺพงฺคโสภณาฯ

๔. เอโกกหิ เอกทาราชา,
พนฺธุมสฺส สุเปสยิ;
สหสฺสคฺฆนิกํ โสณฺณ-
มาลญฺจา นคฺฆ จนฺทนํฯ

๕. อทาสิ พนฺธุมาราชา,
ปิตาเชฏฺฐาย จนฺทนํ;
โสณฺณมาลํ กนิฏฺฐาย,
ตหึ วิยาย ธีตุยาฯ

๖. อุโภตาปีติ จิเนฺตสุํ,
นตฺถโตฺถวต เตหิโน;
ภคฺยวนฺตสฺส ปูเชม,
สํปสาเทน เจตสาฯ

๗. ตโตสาจนฺทนํ จุณฺณํ-
การาเปตฺวาน เชฏฺฐกา;
คนฺตฺวาน วิหารํ โสณฺณ,
วณฺณํปูเชสิ นายกํฯ

๘. วิกิริตฺวา ตุ สาคนฺธ,
กุฏิยํ เสสจนฺทนํ;
เอวณฺหิ ปตฺถนํ กาสิ,
พุทฺธมาตา ภวามหํฯ

๙. กาเรตฺวา โสณฺณมาลํตุ,
อุรจฺฉท ปสาทนํ;
ปูเชสิ เหมวณฺณํสา,
ภควนฺตํ กนิฏฺฐกาฯ

๑๐. เอวมฺปิ ปตฺถนํกาสิ,
อิทํมม ปสาทนํ;
สรีเร นิจฺจลา ฐาตุ,
จรนฺติยา ภวาภวํฯ

๑๑. อุโภปิ ราชกญฺญาตา,
ฐตฺวาน ยาวตา ยุกํ;
อุปฺปชฺชิํสุ โสวคฺคํ,
จุตาสุข ปโมทนํฯ

๑๒. มนุสฺสเทว โลเกสุ,
สํสริํสุ สุขํทุเว;
เอกนวุติ กปฺปานิ,
มุจฺจิตฺวา ปายทุกฺขโตฯ

๑๓. กสฺสปสฺส กาเลตาสุ,
กนิฏฺฐา กิกิราชิโน;
ธีตา อุรจฺฉทานาม,
หุตฺวาน ปรินิพฺพุตาฯ

๑๔. เชฏฺฐกา ปน ธีตาสิ,
กิกิสฺส ราชิโน ตหึ;
ธมฺมานาม ทมิตา สา,
โกมาร พฺรหฺมจารินีฯ

๑๕. ตโตจ วิตฺวาน สา เทว,
มนุเสฺสสุ ปุนปฺปุนํ;
สํสรนฺตี มเหสีสิ,
ปูรินฺททสฺส เอกทาฯ

๑๖. รตฺตจนฺทน เลเปน,
ลิมฺปิต เทหินี หิสา;
กตปุญฺญ วิเสเสน,
นาเมน ผุสฺสตีหฺวิตาฯ

๑๗. เทวิโนฺท อญฺญทาทิสฺวา,
ปริกฺขีณายุกํ วิยํ;
เทวิํ ตํ ปริวาเรน,
มหตา เนสินนฺทนํฯ

๑๘. สิรีสยน ปิฏฺฐมฺหิ,
ตํสยาวิย มาฆวา;
ฐิโต สยนปสฺสมฺหิ,
ผุสฺสติํ เอตทพฺรวีฯ

๑๙. วเรเตทสทสฺสามิ,
ผุสฺสเตวรวณฺณิเก;
ตฺวํณฺหิอิจฺฉสิเยลทฺธุํ,
ลภาเปสฺสามิเตวเรฯ

๒๐. สุตฺวาตํ ผุสฺสตีเทวี,
โลมหํ สนรูปินี;
ขีณายุตมชานนฺตี,
อตฺตโน เอตทพฺรวีฯ

๒๑. ปาปํนุ ตฺวยิ เทวิํนฺท,
กตํเม อปฺปิยาถเต;
รมฺมาเม จวนํ อิจฺฉํ,
มเณฺญภณํติ อีทิสํฯ

๒๒. นเตภเทฺท กตํปาปํ,
นจเม อปฺปิยาตฺวํ;
ปุญฺญํตฺเต ปริกฺขีณํ,
ตสฺมา เต วํวทามหํฯ

๒๓. สนฺติเก มรณํ ตุยฺหํ,
วินาภาโว ภวิสฺสติ;
ปฏิคฺคณฺหาหิ เม เอเต,
วเรทส ปวจฺฉโตฯ

๒๔. สกฺกสฺสวจนํ สุตฺวา,
ญาตฺวามรณ มตฺตโน;
วเรสา ลทฺธุมิจฺฉนฺตี,
เทวินฺทเมต ทพฺรวีฯ

๒๕. อิโต จุตาสหสฺสกฺขิ,
สีวิราชนิเวสเน;
มเหสี ผุสฺสตีนาม,
นีลเนตฺตา ยถามิคีฯ

๒๖. อสฺสํ นีลภมุกาหํ,
ลเภยฺยํ ปุตฺตมุตฺตมํ;
ธาเรนฺติ ยาจเมคพฺภํ,
มชฺฌิมงฺคํ อนุนฺนตํฯ

๒๗. ปลิตาน วิรูหนฺตุ,
อลมฺพาจ ปโยโร;
กาเยรโช นลิเมฺปถ,
วชฺฌญฺจาปิ ปโมจเยฯ

๒๘. เยยาจิตา วราภเทฺท,
ตยาทส มยาตว;
ทินฺนาเต ตุฏฺฐจิเตฺตน,
สเพฺพลจฺฉสิ มานุเสฯ

๒๙. ตโตจวิตฺวาน สาเทว-
โลกา นิพฺพตฺติ อิจฺฉิยํ;
มเหสิยา ปฏิสนฺธิ-
วเสน มทฺทราชิโนฯ

๓๐. ทสมา สจฺจเยเนสา,
ธีตรํ มทฺทราชินี;
เหฏฺฐาสุเสตจฺฉตฺตสฺส,
วิชายิ เสฏฺฐรูปินิํฯ

๓๑. รตฺตจนฺทน เลเปน,
เอสาลิมฺปิ ตเทหินี;
เตนสฺสา พฺราหฺมณานามํ,
อกํสุ ผุสฺสตีอิติฯ

๓๒. สญฺญาการ โทฬารุฬ-
มงฺคลาทีนิ กาตุน;
มหตา ปริหาเรน,
โปสึสุ ขตฺติยานิโยฯ

๓๓. มธูรขีร สมฺปนฺนา,
สินิทฺธปีณ โยพฺพนา;
ธาติโย ขตฺติยานีตํ,
ขีรํปายึสุ ยาปนํฯ

๓๔. สงฺกมนฺตีว วุทฺธาสา,
องฺกาองฺกํ กรากรํ;
ราชกญฺญาจ โตสึสุ,
นจฺจคีเตหิ นาฏกีฯ

๓๕. เทวจฺฉราวรูเปน,
สุภาโสฬส วสฺสิกา;
หรนฺตี เนตฺตรสํสา,
ปสฺสนฺตานํสุเขธิตาฯ

๓๖. สิวิรเฏฺฐ ตทารชฺชํ,
สิวิราชา เชตฺตุตเร;
กาเรสิสิญฺจโยนาม,
ปุโตฺตตสฺส มหายโสฯ

๓๗. วยปฺปโตฺต ภิรูโปสิ,
เทวปุโตฺตว สิญฺจโย;
อโรห ปริณาเหน,
นานาสิเพฺพสุ โกวิโทฯ

๓๘. สิญฺจยสฺส นิยฺยาเทสิ,
รชฺชํปุตฺตสฺส อตฺตโน;
ชีวโนฺต ปสฺสิตุํราช-
สิรึอิจฺฉํ มหารหํฯ

๓๙. อาเนตฺวา มทฺทราชสฺส,
ธีตรํ ผุสฺสตึตหึ;
โสฬสิตฺถิ สหสฺสานํ,
มเหสึกาสิ เชฏฺฐิกํฯ

๔๐. ผุสฺสตีสิญฺจโยโณฺญญฺญ-
มุขํเทฺวปิยจกฺขุนา;
ปสฺสมานาวอจฺฉึสุ,
อญฺญมญฺญปิยํวทาฯ

๔๑. อถจินฺติ ยเทวิโนฺท,
ทินฺนาผุสฺสติยามยา;
วราทส เตสฺปุตฺต-
วโรนหิสมิชฺฌติฯ

๔๒. สมิชฺฌา เปสามิเอตํติ,
อเชเยฺยภิทสาลเย;
อุปธาริตฺถติสฺสาย,
ปุตฺตภาวารหํมรุํฯ

๔๓. จวิตฺวาหุอุทฺธํคามี ,
โพธิเทโวตโตตหึ;
พฺรหฺมํคนฺตฺวาสหสฺสกฺขี,
ตสฺสตํเอตทพฺรวีฯ

๔๔. อิโต โภ สุคตึคจฺฉ,
อนุกมฺปาหิมริส;
สิณฺจยํเทวิยํตสฺส,
สนฺธึ คณฺหชฺตินฺธรฯ

๔๕. อเณฺญปิ สฎฺฐิสหสฺส-
เทเว จวน ธมฺมิเน;
อุปสงฺกมฺม โสยาจิ,
คจฺฉโหฺว สุคตึอิติฯ

๔๖. โพธิสโตฺตจ อเณฺญจ,
สาธูติ สมฺปฎิจฺฉิสุํ;
ตโตจุตา จเตเทวา,
อาคุํ มานุสกํอิมํฯ

๔๗. ผุสฺสตฺยํหิ มหาสโตฺต,
นิพฺพตฺติ ปฎิสนฺธิยา;
กุเลสฺวเณฺญจ มจฺจานํ,
นิพฺพตฺตึสุ วิสุํวิสุํฯ

๔๘. กุจฺฉิงฺคเต มหาสเตฺต,
เทวี โท หฬินีอหุ;
ทาตุกามา มหาทานํ,
วิสชฺชิย พุหุํธนํฯ

๔๙. ราชมนฺทิรทฺวารมฺหิ,
เวมเชฺฌนครสฺสจ;
จตุทฺวาเรสุฉทฺทาน-
สาลาโย เทยฺยปูริตาฯ

๕๐. การาเปตฺวาน ฉสฺสต-
สหสฺสานิ ทิเนทิเน;
วิสชฺชิตฺวาน สเพฺพสํ,
อิจฺฉนฺตี อาสิทาตเวฯ

๕๑. อุตฺวาตํ การณํราชา,
ปโกฺกสาวิย พฺราหฺมเณ;
นิมิตฺต ปาฐเกปุจฺฉิ,
กิํ ภวิสฺสตีติญาตเวฯ

๕๒. ชานาม โน มหาราช,
คโตกุจฺฉิมฺหิ เทวิยา;
เหหิตฺย ภิรโตทาเน,
เอวํวทิํสุ พฺราหฺมณาฯ

๕๓. พฺราหฺมณานํ วโจสุตฺวา,
นริโนฺท ตุฎฺฐมานโส;
ทานํอทาสิ ฉทฺทาน-
สาลาโย สุฎฺธฺมาวิยฯ

๕๔. ปฏิสนฺธิคฺคหณมฺหา,
โพธิสตฺตสฺส วิญฺญุโน;
ปฎฺฐายณฺณว เวโคว,
ลาโภฬ้าโร อนปฺปโกฯ

๕๕. ปณฺณาการํ ปหิณิํสุ,
ราชิโน ชมฺพุมณฺฑเล;
โพธิสตฺตา นุภาเวน,
นานารฎฺฐินฺทขตฺติยาฯ

๕๖. ปริหารํ ปวเจฺฉสิ,
มเหสิํ ปฏิสนฺธินิํ;
ราชาสุขํ วสาเปสิ,
กาเรสิอิจฺฉิติจฺฉิตํฯ

๕๗. พุทฺธงฺกุรานุภาเวน,
ชนาสุํ โมทมานสา;
กาเลวสฺสติเมโฆปิ,
สุภิโกฺขสมโยอหุฯ

๕๘. สทฺธิํปุเตฺตน ชุณฺหาย,
กิฬนฺติยาวมาตุยา;
มหนฺตีรติสเพฺพสํ,
ชนานํวิปุลาตหิํฯ

๕๙. คพฺภํหิ ธาเรนฺตีเทวี,
ทสมาสมฺหิปูริเต;
นครํทฎฺฐุ กามาสิ,
ตทาโรเจสิราชิโนฯ

๖๐. สาธุภเทฺทติ วตฺวาน,
ปุรํเทว ปุรํวิย;
ราชา อลงฺกราเปสิ,
เทวิยา ปิติวฑฺฒนํฯ

๖๑. อาโรปิย ตโตเทวิํ,
วิจิตฺตํ ลกฺขิกํรถํ;
ปทกฺขิณํ การาเปสิ,
นครํ สพฺพลงฺกตํฯ

๖๒. เวสฺสานํ วีถิยามเชฺฌ,
ฐานาฐานํ ปถาปถํ;
จลิํสุ กมฺมชาวาตา,
จรนฺติยาว เทวิยาฯ

๖๓. อุตฺวามจฺจาปวตฺติํตํ,
รโญฺญโรจิํสุสีฆโส;
สุติเคหํการาเปสิ,
ตํวีถิยํวสิญฺจโยฯ

๖๔. ตตฺถสาวสมานาว,
วิชายิอกฺโตภยา;
นิมฺมลํสุสุทฺธํปุตฺตํ,
สุวณฺณกฺขนฺธสนฺนิภํฯ

๖๕. อกฺขีนิอุมฺมิลิตฺวาน ,
นิกฺขโนฺตมาตุ กุจฺฉิโต;
ปสนฺนปฺปิยากาเรน,
ปสฺสิตฺตมาตุยามุขํฯ

๖๖. อมฺม ทานํ ททิสฺสามิ,
อตฺถินุ กิญฺจิ เตธนํ;
หตฺตํโส ปสาเรตฺวาน,
อิติพฺรวิตหิํ มุหุํฯ

๖๗. สุตฺวาโมทิย ตํมาตา,
เทหิทานํ ยถิจฺฉิตํ;
ตาตาติ ตสฺสปาทาสิ,
สหสฺสตฺถวิกํตหิํฯ

๖๘. มโหสธ เวสฺสนฺตร-
มหาสิทฺธตฺถ ชาติสุ;
กเถสิ มาตราโพธิ-
สสโตฺต ชาตกฺขเณติสุฯ

๖๙. อเจฺฉร มพฺภุตํทิสฺวา,
ชนาโมทึ สุตาวเท;
อโปฺผเฏโนฺต หสนฺตาจ,
ชยนาทํ ปนาทยุํฯ

๗๐. เวสฺสนฺตโรติ หฺวายึสุ,
นามคฺคหณ มงฺคลํ;
สงฺขตา พฺราหฺมณาตสฺส,
ชาตตฺตา เวสฺสวีถิยํฯ

๗๑. วิชาต ทิวเสตสฺส,
เอกาอากาสจารินี;
หตฺถินีหิ สพฺพเสตํ,
เอกํ กุญฺชรโปสกํฯ

๗๒. โพธิสตฺตา นุภาเวน,
อาเนตฺวา มงฺคลสมฺมตํ;
ถเปตฺวาน ปกฺกามิ,
หตฺถิสาลาย สาธุกํฯ

๗๓. อุปฺปนฺนตฺตามหาสตฺตํ ,
ตสฺสกตฺวานปจฺจยํ;
อกํสุนาครานามํ,
สมคฺคาปจฺจโยอิติฯ

๗๔. ตทฺทิเนววิชายึสุ,
อมจฺจานํกุมารกา;
เคเหสุสฏฺฐิสหสฺสา,
มหาสตฺตสชาตกาฯ

๗๕. อติทีฆาทโยโทเส ,
วิวเชฺชตฺวานสิญฺจโย;
กุมารํจตุสฺสฏฺฐิกา,
อุปฏฺฐาเปสิธาติโยฯ

๗๖. อลมฺพตฺถนิโยเจตา,
ภิรูปาโยพฺพเนฏฺฐิตา;
อาสุํมธุรถญฺญาโย,
สํสุทฺธาเสฏฺฐโกลิโยฯ

๗๗สุสุสฎฐิสหสฺสานํ ,
เอเกกาธาติโยตฺถา;
พุทฺธงฺกุรสชาตานํ,
อุปฎฺฐาเปสิสุํนฺทราฯ

๗๘.สทฺธึ สฎฐิสหเสฺสหิ,
กุมาเรหิมหายโส;
มหตาปริวาเรน,
สํวฑฺฒิโพธิสตฺตโวฯ

๗๖.ราชาสตสหสฺสคฺฆ-
นิกํ สุสุปิฬนฺธนํ;
การาเปตฺวาวิภูเสสิ,
อตฺตชํทานนนฺทนํฯ

๘๐. โอมุญฺจิตฺวานธาตีนํ ,
ตํจตุปฺปญฺจวสฺสิโก;
อทาสิโสมหาสโตฺต,
โพธึ อเปกฺขมานโสฯ

๘๑. ปุนตํตาหิธาตีหิ,
ทิยฺยมานํปิสาทรํ;
นโสคณฺหิตฺถกุมาโร,
ทิเนฺนสฺอนเปขวาฯ

๘๒. อาโรจึสฺปวตฺตึตํ ,
รโญฺญตาธาติโยตทา;
สุตฺวามุทิตจิเตฺตน,
ตํโสโถมิตฺถอตฺตชํฯ

๘๓. ปุเตฺตนมมทินฺนํตํ,
พฺรหฺมเทยฺยํปิฬนฺธนํ;
ตุมฺหากํสนฺตกํโหตุ,
อิจฺจาปิพฺรวิสิญฺจโยฯ

๘๔. ปุนาปรํปิกาเรตฺวา,
ปาทาสิปุตฺตนนฺทโน;
ปุตฺตสฺสทาตุกามสฺส,
สฺวิจิตฺตปิฬนฺธนํฯ

๘๕. โอมุญฺจิตฺวานเอตํปิ ,
ธาตีนํทาสิทายโก;
ทารโกตุฎฐจิเตฺตน,
สพฺพญฺญุตปฺปิยายโนฯ

๘๖. เอวํวุตฺต นเยเนว,
นว วาเร ปิฬนฺธนํ;
ทหโรทาสิ ธาตีนํ,
นาถานาถ ปรายโนฯ

๘๗. อฏฺฐวสฺสิ กกาเลตุ,
เอวํจิเนฺตสิ พุทฺธิมา;
นิสิโนฺน สิริสยโน,
ปาสาโท ปริมณฺฑเลฯ

๘๘. เทมิพาหิร ทานํว,
นตาว มม มานสํ;
ปริโต เสติเอวณฺหิ,
อชฺฌตฺติกํททามหํฯ

๘๙. สเจมํ โกจิยาเจยฺย,
สีสํส โมฬิมุตฺตธํ;
ฉิชฺช ตํ ตสฺสทเชฺชยฺยํ,
นเหยฺยํ ลีนเจตโสฯ

๙๐. หทยํมม ยาเจยฺย,
ภินฺทิตฺวา อสินาอุรํ;
นีหริตฺวานตํตสฺส,
ทเชฺชยฺยํ ตุฏฺฐมานสาฯ

๙๑. อกฺขีนิ มมยาเจยฺย,
อุปฺปาเฏตฺวาน ตาวเท;
สเตฺถน ตสฺสทเชฺชยฺยํ,
สโลหิตานิ ตานิเมฯ

๙๒. หเตฺถปาเทจกเณฺณจ ,
ยาเจยฺยมมสาธุกํ;
ฉินฺทิตฺวา ตานิทเชฺชยฺยํ,
ตสฺสปูเร มโนรถํฯ

๙๓. มํสํเมโกจิยาเจยฺย,
สีฆํสพฺพสรีรโต;
ขณฺฑาขณฺฑํ ฉินฺทิตฺวาน,
ทเชฺช มํสํ สโลหิตํฯ

๙๔. โหหิตฺวํมมทาโสติ,
วเทยฺยโกจิเจตหิํ;
สยํอามาติสาเวตฺวา,
อตฺตานํปิ ททามหํฯ

๙๕. ตเสฺสวํ จินฺตยนฺตสฺส,
กมฺปิตฺถ ปถวีมหา;
สมนฺตาคชฺชมานายํ,
มโตฺตว กุญฺชโรวเนฯ

๙๖. เมรุราโช นมิตฺวาน-
ภิมุโขว เชตุตฺตรํ;
นครํ ฐาสิ เสริต-
เวตฺตงฺกุโรว ตาวเทฯ

๙๗. มหีสทฺทสนฺตาเสน ,
เมโฆปาวสฺสิ ตาวเท;
ฆนวสฺสํมหาธารํ,
คชฺชมาโน ทิโสทิสํฯ

๙๘. นิจฺฉริํสุ พหูวิชฺชุ-
ลตาโยจ สมนฺตโต;
อินฺทจาปา อุฏฺฐหิํสุ,
อุกฺกาปาโต ตทา อหุฯ

๙๙. อโปฺผเฏสิ ตหิํเทว-
ราชาตุโฏฺฐ สุชมฺปติ;
สาธุสาธูติ สาเวสิ,
มหาพฺรหฺมา กตญฺจลีฯ

๑๐๐. พฺรหฺมโลกา ตทายาว,
อิโตปถวิ มณฺฑลา;
อเจฺฉรํ อพฺภุตํ อาสิ,
เอกโกลาหลํ มหาฯ

๑๐๑. เอวํญฺหิ เนกพฺภูตานิ,
ชเนตฺวาน มหาชนํ;
หาสยํ สุสฺขํวฑฺฒ-
มาโนโสพฺภส วสฺสิโกฯ

๑๐๒. กุมาโร สพฺพสิเพฺพสุ,
โกวิโทจ ปารงฺคโต;
ผุลฺลสาโลว โสภโนฺต,
วเณฺณน วยสา ตทาฯ

๑๐๓. อถสฺส ทาตุกาโมว,
รชฺชํมนฺติย เทวิยา;
ปิตาสิ สิญฺจิราชเตฺต,
ปุตฺตํโสพฺภส วสฺสิกํฯ

๑๐๔ มทฺทรเฏฺฐ ตทามทฺท-
ราชกุลา ภิวณฺณินิํ;
เนตฺวามเห สิเตฺตมทฺทิํ-
ภิสิญฺจิ ธมฺมจารินิํฯ

๑๐๕ มทฺทีมาตุลธีตาสา ,
ภคินี มนฺทหาสินี;
เวสฺสนฺตรกุมารสฺส,
เสฏฺฐลกฺขณธารินีฯ

๑๐๖ ปุพฺพอุฏฺฐายินี มทฺที,
นิจฺจํ ปจฺฉานิปาตินี;
มนาปจารินี เทวี,
กิํการ ปฏิสาวินีฯ

๑๐๗ โสฬสิตฺถิ สหสฺสาตํ,
มทฺทิํสพฺพงฺค โสภณํ;
นจฺจวาทิต คีเตหิ,
ปริจาริํสุ สพฺพทาฯ

๑๐๘ เวสฺสนฺตโร มหาราชา,
รเชฺชภิ สิตฺตกาลโต;
ปฐาย ทานสาลาโย,
ฉทฺทานํ ทาสิการิยฯ

๑๐๙ มหาทานํ ปวเตฺตสิ,
วิสฺสชฺชโนฺต ทิเนทิเน;
สโมฺมทมาโน ฉสฺสต-
สหสฺสานิ ธนานิโสฯ

๑๑๐ เอวํทาเน รมนฺตสฺส,
มเหสีตสฺสราชิโน;
ปุตฺตํวิชายิอปร-
ภาเคมทฺที สุทสฺสนํฯ

๑๑๑ สมฺปฏิจฺฉิํสุ วิชาต-
กาเลตํ โสณฺณสนฺนิตํ;
โสณฺณ ชาเลนเตนสฺส,
นามํชาลีติ โวหรุํฯ

๑๑๒ ปทสา คมเน กาเล,
ปุตฺตสฺส ตสฺสชาลิโน;
วิชายิ ธีตรํเอกํ,
นารีนํ เสฏฺฐํสมฺมตํฯ

๑๑๓. กณฺหาชิเนน ธีตํตํ,
สมฺปฏิจฺฉึสุ สาทรํ;
เตนสฺสา ธิตุยานามํ,
กณฺหาชินาติ โวหรุํฯ

๑๑๔. มหตา ปริวาเรน,
วุฑฺฒินฺวายึสุ เตทุเว;
สยนฺตา นจฺจคีเตน,
นจฺจคีต ปโพธนาฯ

๑๑๕. มหาสโตฺตหิ มาสสฺส,
ฉกฺขตฺตุํ ทานมณฺฑเป;
โอโลเกสิ อลงฺกต-
หตฺถิกฺขนฺธ วเรฐิโตฯ

๑๑๖. ตฺหึ กลิงฺครฏฺฐมฺหิ,
ทุพฺพุฏฺฐิกา ภยานกา;
สสฺสานิ นสมฺปชฺชึสุ,
ทุพฺภิโกฺข สมโยอหุฯ

๑๑๗. โจรกมฺมํ อกรึสุ,
อสโกฺกนฺตาว ชีวิตุํ;
ชนา นิคมคาเมสุ,
วิลุมฺปนฺติ ทามริกาฯ

๑๑๘. กลิงฺครฏฺฐํ สกลํ,
ทุพฺภิกฺขภยปีฬิตํ;
ฆเฎ วิโลลปารีว,
สงฺขุมฺภิตฺถ อนาถกํฯ

๑๑๙. เนคมา ชานปทาสเพฺพ,
นาคราจ สมคฺคตา;
ราชงฺคเณ อุโกฺกสึสุ,
ทุพฺภิกฺขภย โจทิตาฯ

๑๒๐. ตทาสุตฺวาน ตํราชา,
สีฆํอุพฺพิคฺค มานสา;
โกยํสโทฺทติ ปุจฺฉิตฺถ,
มหามเจฺจ สกนฺติเกฯ

๑๒๑. อาโรจยึสุ ราชานํ,
ปวตฺตึ ตํอเสสโต;
ราชาปิ ปฏิชานาสิ,
เมฆํ วสฺสาปเย-อิติฯ

๑๒๒ ตโตโส ปตฺถนํกาสิ,
สมาทิย อุโปสถํ;
เทวํ วสฺสาปนตฺถาย,
สตฺตาหํสตฺตการุโณฯ

๑๒๓ นหิเอวํปิโสสกฺขิ ,
วสฺสาเปตุํ นริสฺสโร;
เมฆํกลิงฺก รฏฺฐมฺหิ,
ทุพฺพุฏฺฐิกาว ชายหิฯ

๑๒๔ ตโตโส สนฺนิปาเตตฺวา,
นาคเร เอตทพฺรวี;
วสาเปตุํ นสโกฺกมิ,
เทวํ กึ นุกเร-อิติฯ

๑๒๕ ตทาเอวมโวจึสุ ,
นรากลิงฺกราชิโน;
เทวํ วสฺสาปนตฺถาย,
สุภิกฺขกาลกามิโนฯ

๑๒๖ สิวิรเฏฺฐมหาราช,
รเชฺชธเมฺมนโยฐิโต;
เชตุตฺตเรมหาเวสฺส-
นฺตโร สิญฺจยโอรโสฯ

๑๒๗ ทาเนสฺภิรโตเหส,
กิรมงฺคลกุญฺชโร;
ตสฺสตฺถิปจฺจโยนาม,
ปวโรสพฺพปณฺฑโรฯ

๑๒๘ ตตฺฐาเนกุญฺชรสฺส ,
ตเสฺสกเนฺตนขตฺติย;
ปาวสฺสิกิรคชฺชโนฺต,
มหาเมโฆสวิชฺชุโกฯ

๑๒๙ เปเสตฺวาพฺราหฺมาเณราช,
ยาจาเปตุํสุปณฺฑรํ;
หตฺถึวฏฺฏิตํเตน,
สีฆํเปเสหิพฺราหฺมเณฯ

๑๓๐ สมฺปฏิจฺฉิยสาธูติ,
สุตฺวาตํตุฏฺฐมานโส;
ราชงฺคณมฺหิราชาโส,
สนฺนิปาเตสิพฺราหฺมเณฯ

๑๓๑ คุณวเณฺณหิสมฺปเนฺน ,
วิจินิตฺวานพฺรหฺมเณ;
อฏฺฐเตสุราชาเตสํ,
เนกํทาสิปริพฺพยํฯ

๑๓๒ อาเนถกุญฺชรํโภโนฺต,
เวสฺสนฺตรสฺสสนฺติกํ;
คนฺตฺวายาจิย-เอวํเต,
ราชาวตฺวานเปสยิํฯ

๑๓๓ พฺราหฺมาณา อฏฺฐราชานํ,
เตกตฺวาน ปทกฺขิณํ;
คณฺฉิํสุ เชตุตฺตรํ นาคํ,
เนตุํ สพฺพงฺคสุนฺทรํฯ

๑๓๔ อนุปุเพฺพน คนฺตฺวาน,
เตปาปุณิํสุ พฺราหฺมณา;
เชตุตฺตรํ ภุญฺชมานา,
ทานสาลาสุ อจฺฉยุํฯ

๑๓๕ ตโตปุณฺณ มทินมฺหิ,
กตฺวาสรีรมตฺตโน;
เตปํสุมกฺขิตํอาคุํ,
ปาจีนทฺวารมณฺฑลํฯ

๑๓๖ สํยาจิสฺสามนาคนฺติ ,
จินฺตมานาวราชิโน;
อาคเมนฺตาอาคมนํ,
ตตฺถอจฺฉิํ สุพฺราหฺมาณาฯ

๑๓๗ ทานคฺคํ โอเลเกยฺยนฺติ,
ตทาสุร สโภชโน;
ปาโตนูตฺวา มหาสโตฺต,
อลงฺกาเรน ลงฺกริฯ

๑๓๘ อลงฺกต หตฺถิกฺขนฺธํ,
อรุยฺห อคมาตโต;
ราชา ปุรตฺถิมํ ทฺวารํ,
ปริสาย มหนฺติยาฯ

๑๓๙ มหนฺติํ ปริสํทิสฺวา,
ภิตา อุพฺพิคฺค มานสา;
ตโตฺถกาสํ นลภิํสุ,
ยาจิตุํ พฺราหฺมณา ตหิํฯ

๑๔๐ตมฺหา ทกฺขิณทฺวารํ เต,
สงฺกมิตฺวาน อุนฺนเต;
ปเทเส เสฏฺฐราชานํ,
อาคเมสุํ ฐิตา ตโตฯ

๑๔๑โอโลเกตฺวาน ปาจีน-
ทารมฺหิ ทานมณฺฑเป;
หตฺถิกฺขนฺธคโต ราชา,
ทฺวารมา คณฺจิทกฺขิณํฯ

๑๔๒ราชานํ อาคตํ ทิสฺวา,
ปสาเรตฺวาน พฺราหฺมณา;
หเตฺถ ‘‘เวสฺสนฺตโรเชตุ’’
ติกฺขตฺตุํ อิติภาสิํสุฯ

๑๔๓ชยสทฺทํ ปนาทเนฺต,
ราชาทิสฺวาน พฺราหฺมเณ;
หตฺถิํ เตสํ ฐิตฐานํ,
ปาเชสิ ทานมานสาฯ

๑๔๔หตฺถิกฺขเนฺธ นิสิโนฺนว,
ปสเนฺนน มุเขนโส;
มฺหิตปุพฺพํ ตโตโวจ,
คิเรวํ หทยงฺคมํฯ

๑๔๕ทกฺขิณาวฏฺฏสเงฺขน,
พาหุํปคฺคยฺห ทกฺขิณ;
ปุรโต มม ติฏฺฐนฺตา,
กิํ มํยาจนฺติ พฺราหฺมณาฯ

๑๔๖เอวํสีฆม โวจิํสุ,
ปหฏฺฐา พฺราหฺมณา ตหิํ;
รตนํราช ยาจาม,
กุญฺชรํ สพฺพปณฺฑรํฯ

๑๔๗ทิทํสุตฺวานโสจินฺติ,
อชฺฌตฺติกํ ปิทาตเว;
อหมิจฺฉามิเตทานิ,
มมํ ยาจนฺติ พาหิรํฯ

๑๔๘ทิทานิ ปูรยิสฺสามิ,
ยาจนฺตานํ มโนรถํ;
เอวํจินฺติยโสภาสิ ,
หตฺถิกฺขนฺธฐิโต อิติฯ

๑๔๙ ทมิตํ นวิกมฺปามิ,
ยํมํยาจนฺติ พฺราหฺมณา;
เกลาส สทิสํ เสตํ,
อลงฺกตํ คชุตฺตมํฯ

๑๕๐ หตฺถิกฺขนฺธา ตโต รุยฺห,
ราชา จาคาธิมานโส;
โอโลเกสิติกฺขตฺตุํตํ,
กตฺวา นาคํ ปทกฺขิณํฯ

๑๕๑ คเหตฺวา โสณฺณภิงฺคารํ,
สุคนฺธทก ปูริตํ;
อหฺวายิ เอถ โภนฺตติ,
กุญฺชรํเอส ทาตเวฯ

๑๕๒ คเหตฺวา รชตทาม-
สทิสํ เสต หตฺถิโน;
โสณฺฑํฎฺฐปิย หเตฺถสุ,
พฺราหฺมณานํ คชิสฺสโรฯ

๑๕๓ สาลงฺกตํ มหานาคํ,
ปาเตตฺวา ทกฺขิโณทกํ;
อทาสิ เสฎฺฐทนฺติํตํ,
อสลฺลิเนน เจตสาฯ

๑๕๔ สทฺธิํ วีสติลกฺขน,
จตุลกฺขานิ อคฺฆติ;
อลงฺกาโรหิ นาคสฺส,
นานารตนจิตฺติโตฯ

๑๕๕ อถาปิอนคฺฆา โหนฺติ,
ฉเฬว องฺกุสาทิสุ;
มณโย วารโณจาปิ,
อนโงฺฆ สตฺตนคฺฆิกาฯ

๑๕๖ ยุตฺตาวุตฺต รตเนหิ,
สทฺธิํ อทาสิ กุญฺชรํ;
นาโคปิโยปิ เตเนว,
ตโต สพฺพญฺญุตํ ปิยํฯ

๑๕๖ อถาปิ ปญฺจสตานิ,
ปริจารานิ หตฺถิโน;
กุลานิ หตฺถิโคเปหิ,
สทฺธิํ อทาสิ สาทรํฯ

๑๕๘ นวสฺสนฺตเรน ทินฺนมฺหิ,
เสต มงฺคล กุญฺชเร;
อเจตนาปินาเทนฺตี,
เมทนี สมฺป กมฺปถฯ

๑๕๙ ตุหึ ภีสนกํ อาสิ,
นานํ โลมหํสนํ;
มหโนฺต วิปุโล โฆโส,
ขุมฺภิตฺถ สกลํ ปุรํฯ

๑๖๐ มหีสทฺทสนฺตาเสน,
เมโฆ ปาวสฺสิ ตาวเท;
ฆนวสฺสํ มหาธารํ,
คชฺชมาโน ทิโส ทิสํฯ

๑๖๑ นิจฺฉรึสุ พหูวิชฺชุ-
ลตา โยจ สมนฺตโต;
อินฺทจาปา อุฏฺฐหึสุ,
อุกฺกาปาโต ตทา อหุฯ

๑๖๒ หตฺถึ ลทฺธานเต ตุฏฺฐา,
พฺราหฺมณา กิรทกฺขิณา-
ทฺวารา นคร มเชฺฌน,
คชกฺขนฺธ คตานยุํฯ

๑๖๓ มหาชนปริวาเร,
คชารุเฬฺหฏฺฐ พฺราหฺมเณ;
ปสฺสึ สฺนาครา สเพฺพ,
ตทาเต เอตทพฺรวุํฯ

๑๖๔ อมฺหากํ กุญฺชรํ หโมฺภ,
อารุฬฺหา โว อิธาคตา;
ทิโนฺนยํ เกน ตุมฺหากํ,
กทา ลโทฺธ กุโต-อิติฯ

๑๖๕ นวสฺสนฺตเรน ทิโนฺน โน,
กถํตุเมฺห วทิสฺสถ;
นกเถยฺยาม วิตฺถารํ,
คเจฺฉม นครํ มยํฯ

๑๖๖ เอวํวตฺวา นิกฺขมึสุ,
ทฺวาเรน อุตฺตเรนเต;
จิตฺตํวิโลล มานาว,
นาคราน์ กลิงฺคชาฯ

๑๖๗ อทาหิ นาครา สเพฺพ,
โพธิสตฺตสฺส กุชฺฌิตา;
ราชทฺวาเร สนฺนิปจฺจ,
อุปโกฺกสมกํสุ เตฯ

๑๖๘ อธเมฺมเนวโภโนฺตโน,
นาคํ รฎฺฐสฺส ปูชิตํ;
อทาเวสฺสนฺตโรทุฎฺฐ-
พฺราหฺมณานมลงฺกตํฯ

๑๖๙ สงฺขุมฺภิตจิตฺตา สเพฺพ,
ตโตนครวาสิโน;
คนฺตฺวา สิญฺจยราชสฺส,
สนฺติกํ เอวมพฺรวุํฯ

๑๗๐ อิธมํเทวเตรฎฺฐํ,
ปุโตฺตเวสฺสนฺตโรตว;
กตํโสกุญฺชรํทาสิ,
สิวิรฎฺฐสฺสปูชิตํฯ

๑๗๑ หตฺถํโส วารณํทาสิ,
เสตํ เกลาสสนฺนิภํ;
ปณฺฑุกมฺปลสญฺฉนฺนํ,
ชย ภูมิ วิชนานํฯ

๑๗๒ สเจ โส ทาตุมิเจฺฉยฺย,
อนฺนํปาณญฺจโภชนํ;
วตฺถํ เสนาสนํ โสณฺณํ,
ยุตฺตํทาตุํ ยถิจฺฉิตํฯ

๑๗๓ สเจตฺวํ นกริสฺสสิ,
สิวีนํ วจนํอิทํ;
มเญฺญตํ สหปุเตฺตน,
สิวีหเตฺถ กริสฺสเรฯ

๑๗๔ ลชฺชมานาหิ เอวญฺหิ,
สุตฺวา สิวีหิ ภาสิตํ;
มญฺญิตฺถ สิญฺจโย ปุตฺตํ,
มาเรตุํ อิจฺฉเรอิติฯ

๑๗๕ เอวํพฺยากาสิ เตเนว,
สีฆํวิพฺภนฺต มานโส;
ปุตฺตเปม โจทิโต โส,
โสกสลฺล สมปฺปิโตฯ

๑๗๖. กามํ ชนปโท สพฺพํ,
รฏฺฐญฺจาปิ วินสฺสตุ;
นาหํ สิวีนํวจนา,
ปพฺพาเชยฺยํ มมตฺรชํฯ

๑๗๗. กถํ หํ ตมฺหิ ทุเพฺภยฺยํ,
สโนฺตโส สุทฺธเจตโส;
ปุตฺตํกญฺจ นิโทฺทสํ,
สเตฺถน ฆาตเย มมฯ

๑๗๘. สิวโย ตสฺส สุตฺวาน,
ภาสิตํ ปุตฺตคิทฺธิโน;
อโวจุํ วิสฏฺฐา วีต-
ภหาเอวํ ยถาตถํฯ

๑๗๙. มานํ ทเณฺฑน สเตฺถน,
นาปิ โส พนฺธนารโห;
ปพฺพาเชหิ วนํ รฏฺฐา,
วเงฺก วสตุ ปพฺพเตฯ

๑๘๐. ตทาจินฺตยิ โสราชา,
นยุตฺตํ ปนูเทตเว;
ฉนฺทํ หิ สิวินํ ทานิ,
ตโต โวจ สุภาสิตํฯ

๑๘๑. ยถาฉนฺทํ กเรยฺยามิ,
รฏฺฐ ปพฺพาชเยถ ตํ;
เอโกกาสญฺจ ยาจาม,
รตฺติํ โส วสตํ อิมํฯ

๑๘๒. อมเนฺตตุ ยถากามํ,
กณฺหาชินาย ชาลินา;
ตถาจ มทฺทิยา สทฺธิํ,
กาเมจ ปริภุญฺชตุฯ

๑๘๓. ตโต รตฺยา วิวสาเน,
สูริยุคฺคมเนสติ;
สมคฺคา สิวโย หุตฺวา,
รฏฺฐา ปพฺพชยนฺตุ ตํฯ

๑๘๔. ปจฺจาคญฺฉุํ ตทา สเพฺพ,
สิวโย ตุฏฺฐมานสา;
สมฺปฏิจฺฉิตฺวาน สาธูติ,
วจนํ สิวิราชิโนฯ

๑๘๕. ตโตโส สิญฺจโยเอกํ,
กตฺตารํ ปุตฺตสนฺติกํ;
สาสนํ เปสนตฺถาย,
ตุริตํ เอวมพฺรวีฯ

๑๘๖. อุเฏฺฐหิ กเตฺต ตรมาโน,
คนฺตฺวา วสฺสนฺตรํ วท;
สิวโย เทว เตกุทฺธา,
เนคมาจ สมาคตาฯ

๑๘๗. อสฺมา รตฺยา วิวสาเน,
สูริยุคฺคมเน สติ;
สมคฺคา สิวโย หุตฺวา,
รฏฺฐา ปพฺพาชยนฺติตํฯ

๑๘๘. สกตฺตา ตรมาโนว,
สิวิราเชน เปสิโต;
อุปาคมิ ปุรํรมฺมํ,
เวสฺสนฺตร นิเวสนํฯ

๑๘๙. ตตฺถทฺทส กุรํโส,
รมมานํ สเก ปุเร;
ปริกิณฺณํ อมเจฺจหิ,
ติทสานํว วาสวํฯ

๑๙๐. วนฺทิตฺวา โรทมาโนโส,
กตฺตา เวสฺสนฺตรํ พฺรวี;
ทุกฺขํ เต เวทยิสฺสามิ,
มาเมกุชฺฌ รเถสภฯ

๑๙๑. อสฺมารตฺยา วิวสาเน,
สูริยุคฺคมเน สติ;
สิวโย เทว เตกุทฺธา,
รฏฺฐา ปพฺพาชยนฺติตํฯ

๑๙๒. สุตฺวาน ภาสิตํ เอตํ,
หสมาโน ปโมทยํ;
เอวํปุจฺฉิตฺถ กตฺตารํ,
เวสฺสนฺตโร สุธีติมาฯ

๑๙๓. ภิสฺมึ เม สิวโย กุทฺธา,
ยํ นปสฺสามิ ทุกฺกฏํ;
ตํเม กเตฺต วิยาจิกฺข,
กสฺมา ปพฺพาชยนฺติ มํฯ

๑๙๔. ตหึ กตฺตา อิทํโวจ,
หตฺถิทาเนน กุชฺฌเร;
ขียนฺติ สิวโย ราช,
ตสฺมา ปพฺพาชยนฺติ ตํฯ

๑๙๕. ตํสุตฺวาน มหาสโตฺต,
ทาเนสุ ถีรมานโส;
วจนํ มุหิตปุพฺพํ โส,
กตฺตารํ เอตทพฺรวีฯ

๑๙๖. หทยํ จกฺขุมหํ ทชฺชํ,
พาหุํปิ ทกฺขิณํ มม;
หิรญฺญ มณิโสณฺณาทึ,
นกึ พาหิรกํ ธนํฯ

๑๙๗. กามํมํสิ วโยสเพฺพ,
ปพฺพาเชนฺตุ หนนฺตุวา;
เนวทานา วิรมิสฺสํ,
กามํฉินฺทนฺตุ สตฺตธาฯ

๑๙๘. ตโตโส เทวตาวิโฏฺฐ,
กตฺตามคฺคม เทสยิ;
ปพฺพาชิตานํ สเพฺพสํ,
คตปุพฺพํ ปุราณกํฯ

๑๙๙. โกนฺตีมาราย ตีเรน,
คีริมา รญฺจรํ ปติ;
เยนปพฺพาชิตายนฺติ,
เตนคจฺฉตุ สุพฺพโตฯ

๒๐๐. ตํสุตฺวาน โพธิสโตฺต,
สาธูติ สมฺปฏิจฺฉิย;
เอโกกาสํ นาครานํ,
ยาเจตุํ เอวมพฺรวีฯ

๒๐๑. ทานํสตฺตสตกํหํ ,
กเตฺตทชฺชํ สุเวตโต;
ปรเสฺว นิกฺขมิสฺสามิ,
รตฺตึทิวํ ขมนฺตุเมฯ

๒๐๒. สาธุเทวปวกฺขามิ,
ขมาเปตุํนิสาทิวํ;
นาครานํติวตฺวาน,
ตทากตฺตาปิปกฺกมิฯ

๒๐๓. มหาสโตฺตมหาเยน-
กุตฺตํสกลกมฺมิกํ;
ปโกฺกสาวิยเสฺวทานํ,
เอวํพฺยากาสิทาตเวฯ

๒๐๔. หตฺถีอเสฺสรเตอิตฺถี,
ทาสีทาเสจเธนุโย;
ปฏิยาเทหิตฺวํสตฺต-
สเตจาคายมาริสฯ

๒๐๕. อโฐนานปฺปการานิ,
อนฺนปานานิสพฺพโส;
สุรํปิ ปฏิยาเทหิ,
สพฺพํทาตพฺพยุตฺตกํฯ

๒๐๖. เอวํโสพฺยากริตฺวาน ,
เปมจิเตฺตนโจทิโต;
เอโกวมทฺทิยารมฺมํ,
ปาสาทมภิรูหถฯ

๒๐๗. รตฺตจนฺทน คเนฺธหิ,
คโนฺธทเกหิวาสิตํ;
โสปาเวกฺขิสิรีคพฺภํ,
มทฺทีเทวีนิวาสนํฯ

๒๐๘. มทฺทีทิสฺวานอายนฺตํ ,
มฺหิตานเนนสามิกํ;
อุฎฺฐาสิอาสนาสีฆํ,
เรณุมตฺตาวกินฺนรีฯ

๒๐๙. อุฎฺฐาหิตฺวานสามทฺที,
วามหเตฺถสุ ราชิโน;
ทกฺขิเณ นสหเตฺถน,
คณฺหิตฺถมนฺทหาสินีฯ

๒๑๐. ตฺโตสิริสยนมฺหิ ,
นสินฺนํสกสามิกํ;
พีชยนฺตีวสาฎฺฐาสิ,
มทฺทีสญฺญตวาสินีฯ

๒๑๑. มทฺทิํอเงฺกฎฺฐเปตฺวาถ,
คณฺหํหเตฺถสฺเทวิยา;
มุขํมฺเขนกตฺวาน,
ราชามนฺทมภาสถฯ

๒๑๒. ยํเตสเจมยาทินฺนํ,
ยญฺจเตเปตฺติกํธนํ;
สพฺพํตํนิทเหยฺยาสิ,
ภเทฺทโกมารเปมิเกฯ

๒๑๓. ตหึนวุตฺตปุพฺพํเม ,
สามิเกนมมีทิสํ;
กทาจิเอตฺถกํกาลํ,
มทฺทีเอวญฺหิจินฺตยิฯ

๒๑๔. ตโต อุพฺพิคฺคจิเตฺตน,
มทฺทีเอว มภาสถ;
กุหิํ เทว นิทหามิ,
ตํเม อกฺขาหิ ปุจฺฉิโตฯ

๒๑๕. สีลวเนฺตสุ ทุชฺชาสิ,
ทานํ มทฺที ยถารหํ;
นหิทานา ปรํอตฺถิ,
ปติฏฺฐา สพฺพปาณินํฯ

๒๑๖. นิธานํ นาม เอตํว,
ธนานํ นนฺทิวฑฺฒเน;
ทานํหิ นิธิ สตฺตานํ,
เอวํพฺยากาสิ ขตฺติโยฯ

๒๑๗. มทฺทีวตฺวาน สาธูติ,
โอนมิตฺวา สิรุตฺตมํ;
สมฺปฏิจฺฉิ ตโต ราชา,
ปุนาปิ เอวมพฺรวีฯ

๒๑๘. ชาลิมฺหิมทฺทิทเยสิ,
สาธุกณฺหาชินายจ;
คารวํนิวาตํกาสิ,
สสฺสุยาสสฺสุรมฺหิจฯ

๒๑๙. โยหิตํ เปม จิเตฺตน,
มยาวิปฺปวเสน เต;
อิเจฺฉ เจภวิตุํ อตฺตา,
สกฺกจฺจํ ตํอุปฏฺฐเหฯ

๒๒๐. สเจ เอวํ นภเวยฺย,
ภตฺตารํ มาทิสํ วิยํ;
ปริเร เสหิ อญฺญํ ตฺวํ,
มากิ สฺสิโตฺถ มยาวินาฯ

๒๒๑. ตทาหิ ทุมฺมุขี มทฺที,
ราชาน เมว มพฺรวี;
ทุสฺสุตํ วต สุโณมิ,
อีทิสํ กินฺนุภาสสิฯ

๒๒๒. ปิยาจิกฺขามิ เมภ เทฺท,
สกลํ ทานิ การิณํ;
หตฺถิทาเนนกุชฺฌนฺติ,
สมคฺคา สิวโย มมฯ

๒๒๓. ปพฺพาเชนฺติ มมํ เตน,
สิวโย สิวิรฏฺฐโต;
มหาทานํ ททิสฺสามิ,
สุเว โกมารสงฺคเมฯ

๒๒๔. ปรเสฺว นิกฺขมิสฺสามิ,
รฏฺฐา เอโกว โสภเณ;
นานาภเยหิ สํกิณฺณํ
วงฺกํ คจฺฉามิ ปพฺพตฯ

๒๒๕. ปาณีกตปิเย ชาลึ,
กณฺหาชินญฺจ อตฺตชํ;
ตญฺจโอหาย คเจฺฉยฺยํ,
วเสยฺยํ เอกโกวเนฯ

๒๒๖. รโญฺญ สุตฺวาน สงฺกมฺปิ,
วจนํโสกวฑฺฒนํ;
มาลุเตริตปตฺตํว,
มทฺทียา หทยํ ตทาฯ

๒๒๗. นามเมวมวจฺตฺถ ,
กเมฺปสิ หทยํ มม;
ตตฺตเตเลนสิตฺตํว,
สริรํ ราช ทยฺหเตฯ

๒๒๘. นสธโมฺม มหาราช,
ยํ ตฺวํ คเจฺฉยฺย เอกโก;
อหํปิ เตน คจฺฉามิ,
เยนคจฺฉสิ ขตฺติยฯ

๒๒๙. มรณํวา ตยา สทฺธึ,
ชีวิตํวา ตยา วินา;
ตเทว มรณํ เสโยฺย,
ยเญฺจชีเว ตยาปินาฯ

๒๓๐ อคฺคึ อุชฺชาลยิตฺวาน,
เอกชาล สมาหิตํ;
ตเตฺถ วมรณํ เสยฺย,
ยเญฺจ ชีเว ตยา วินาฯ

๒๓๑. จรนฺตา รญฺญนาคํว,
ทุเคฺคสฺวเนฺวตฺติ หตฺถินี;
เอวํตํ อนุคจฺฉามิ,
ปุเตฺตอาทายปจฺฉโตฯ

๒๓๒. วิมํเสตุํ ตทา ราชา,
มานสํ มทฺทิเทวิยา;
นานาภยํ ปกาเสนฺต,
เอวํพฺรวิ ภยาปยํฯ

๒๓๓. วิยาจิกฺขามิ เตสจฺจํ,
วนมฺหิ มฺทุมานเส;
นานาภยํ ขรํ โฆรํ,
เหสฺมํ หทยกมฺปนํฯ

๒๓๔. เกสรีนาม เยภเทฺท,
มิคราชา ขรสฺสรา;
หึ สนฺตึ เต สสเทฺทน,
มิเคติกฺขคฺค ทาฐิโนฯ

๒๓๕. ทีปีพฺยคฺฆากณฺหาจฺฉาจ,
ติกฺขคฺค นข ธาริโน;
ขคฺคา วนมหึสาจ,
ติกฺขคฺคสิงฺคธาริโนฯ

๒๓๖. ติกฺขคฺค นข สิเงฺคหิ,
เอเต โปสํปิ ฉินฺทิย;
ขณฺฑาขณฺฑํ กริตฺวาน,
มูลาลํวิย ภกฺขเรฯ

๒๓๗. ยาจยกฺขินิโยยกฺขา,
พหูมนุสฺสขาทกา;
นรํนาริํ คเวสนฺติ,
ทุมฺมุขา ขคฺคปาณิโนฯ

๒๓๘. อโถ อชคราสปฺปา,
โฆรวีสาจ วิชฺชเร;
วิํสาจา รกฺขสาวาฬา,
สชฺชุโลหิตโภชนาฯ

๑๓๙ อรเณฺญปิ พหโวสนฺติ,
ภยาเภสฺมการกา;
กึนภายสิ เอเตสํ,
ภยานํ ภยมานเสฯ

๒๔๐ มา มมํ ตฺวํ นุคจฺฉาหิ,
คจฺฉนฺตํ ภยสํยุตํ;
วนํ อิเธว อจฺฉาหิ,
วุเตฺตหิสหภีรุเกฯ

๑๔๑ ตฺวกทาสิริคพฺภมฺหิ,
วสนฺตี สหเม สุเภ;
สุตฺวาคเวสิตาณเงฺก,
กึเม มณฺชารคชฺชิตํฯ

๒๔๒ ตฺวกทากึวิโพเธสิ ,
เภมิเภมีติ ภาสิย;
รตฺติยํ หิ สยนฺตํ มํ,
สุตฺวา นุลุงฺกวสฺสิตํฯ

๒๔๓ ตฺวกทา เมฆสทฺทํหิ,
สุตฺวาทิวา มมนฺติกํ;
ธาวิตฺวามํ ปริสฺสชฺช,
กึ มุจฺฉิโลมหํสีนีฯ

๑๔๔ เอวํภย จณฺจลาย,
สุขุมาลาย เทวิยา;
นาลํหิ วสิตุํรเณฺญ,
เภเสฺม อวนวาสิเกฯ

๒๔๕ มุทฺทีสุตฺวาน ราชสฺส,
ภาสิตฺตํ ถีรมานสา;
วิสารเทน จิเตฺตน,
สามิกํ เอวมพฺรวีฯ

๒๔๖ ตฺยิเม เปม จิตฺตญฺจ,
อรเณฺญ ภยมานสํ;
ตยิเตสฺมหาราช ,
สุติกฺขํ เปม เจตสํฯ

๒๔๗ สุนฺทเต สีฆโสตํเม,
ตยิสาคร สนฺนิเภ;
นิจฺจํเปโมทกํราช,
คโงฺคทกํว สาคเรฯ

๒๔๘. มรณํเปมจิเตฺตน,
ชีวิตํ ภย เจตสา;
ตเทว มรณํเสโยฺย,
ยเญฺจตํ ชีวิตํจิรํฯ

๒๔๙. ปาการํ มมูรํราช,
กตฺวาน ปุรโตวนํ;
นานาภยํ นิวาเรนฺตี,
คจฺฉํ หํเวรหิํสินีฯ

๒๕๐. ตยิหํ เปมจิตฺตาสิํ,
คเหตฺตฺวา วงฺกปพฺพเต;
ผลาผลํคเวสนฺตี,
วเสยฺยามิ ตยาสหฯ

๒๕๑. เอวํณฺหิ สูรภาวํ สา,
ทสฺสยิตฺวาน อตฺตโน;
หิมวนฺต วาสินีว-
ราชานํ วีติโตสยิฯ

๒๕๒. ยทาทกฺขสินจฺจเนฺต,
กุมาเร มาลธาริเน;
กีฬเนฺต อสฺสเมรเมฺม,
นรชฺชสฺส สริสฺสสิฯ

๒๕๓. ยทาทกฺขสิคายเนฺต ,
อโญฺญญฺญมฺขทสฺสิเน;
กุมาเรวนคุมฺพมฺหิ,
นรชฺชสฺส สริสฺสสิฯ

๒๕๔. ยทาทกฺขสิมาตงฺคํ,
สายํปาตํพฺรหาวเน;
อสหายํวิจรนฺตํ,
นรชฺชสฺส สริสฺสสิฯ

๒๕๕. นาทํกเรณุสงฺฆสฺส ,
นทมานสฺสปูรโต;
นาคสฺสวชโตสุตฺวา,
นรชฺชสฺสสริสฺสสิฯ

๒๕๖. มิคํทิสฺวานสายนฺหํ,
ปญฺจมาลินมาคตํ;
กิํ ปูริเสจนจฺจเนฺต,
นรชฺฌสฺสสริสฺสสิฯ

๒๕๗. ยทาสุสฺสสินิโคฺฆสํ,
สนฺทมานายสินฺธุยา;
คีตํกิํปุริสานญฺจ,
นรชุชสฺสสริสฺสสิฯ

๒๕๘. สรตสฺสจสีหสฺส,
พฺยคฺฆสฺสจฺฉสฺสทิวิโน;
สทฺทํ สุตฺวานขคฺคสฺส,
นรชุชสฺสสริสฺสสิฯ

๒๕๙. ยทาโมรีหิปริกิณฺณํ,
วิจิตฺรปุจฺฉปกฺขินํ;
โมรํทกฺขสินจฺจนฺตํ,
นรชุชสฺส สริสฺสสิฯ

๒๖๐. ยทาทกฺขสิ เหมเนฺต,
ปุปฺผิเตธรณีรุเห;
สุรพฺภิสมฺปวายเนฺต,
นรชุชสฺส สริสฺสสิฯ

๒๖๑. ยทา เหมนฺติ เกมาเส,
หริตํ ทกฺขสิ เมทนิํ;
อินฺทโคปก สญฺฉนฺนํ,
นรชุชสฺส สริสฺสสิฯ

๑๖๒. ตทาหิผุสฺสตีเทวี,
ฐิตาสิ ปุตฺตโสกินี;
สีรีปคพฺภสฺสทฺวารมฺหิ,
วิมํสนฺตีกถากถํฯ

๒๖๓. กลุนํปริเทวิตฺถ,
อโณฺญญฺญาภาสิตํคิรํ;
สุตฺวานผุสฺสตีเทวี,
วุตฺตสฺสสุณิสายจฯ

๒๖๔. วิสํเมขาทิตํเสโยฺย,
ปพฺพตาจ ปปาตนํ;
มตญฺจรชฺชุยาพชฺฌ,
นตฺถโตฺถชีวิเตนเมฯ

๒๖๕. อชฺฌายกํ ทาน ปติํ,
ยสสฺสินํ อมจฺฉริํ;
กสฺมา เวสฺสรํ ปุตฺตํ,
ปพฺพาชนฺติ อทูสกํฯ

๒๖๖ ปูชิตํ ปติรา ชูหิ,
สพฺพโลกหิ เตสินํ;
กสฺมา เวสฺสนฺตฺตรํ วุตฺตํ,
ปพฺพาเชนฺติอทูสกํฯ

๒๖๗. กลุนํ ปริ เทวิตฺวา,
อสฺสา เสตฺวาน ผุสฺสตี;
วุตฺตญฺจ สุณิสํ สีฆํ,
อคา สิญฺจย สนฺติกํฯ

๒๖๘. ตโตตํ สิญฺจยํเทวี,
วิสฏฺฐา เอตทพฺรวี;
นานูปายํ ปกาเสนฺตี,
วิจิตฺต วาท วิญฺญุนีฯ

๒๖๙. มธูนิว ปลา ตานิ,
อมฺพาวปติ ตาฉมา;
เอวํเห สฺสติเต รฏฺฐํ,
ปพฺพาชิเตอทูสเกฯ

๒๗๐. หํโส นิขีณ ปโตฺตว,
ปลฺลสฺมึ อนูทเก;
อปวิโฏฺฐ อมเจฺจหิ,
เอโกราชาวิหิยฺยสิฯ

๒๗๑. ตนฺตํพฺรูมิ มหาราช,
อโตฺถเตมา อุปจฺจคา;
มานํสิวีนํวจนา,
ปพฺพาเชสิอทูสกํฯ

๑๗๒. เทวิยาวจนํสุตฺวา ,
ธมฺมราชาธมฺมญฺจโร;
ธเมฺมนธมฺมิกํพฺรูสิ,
มเหสึ ปุตฺตโสกินึฯ

๒๗๓. เอโสเวสฺสนฺตโรภเทฺท,
ปาณาปิยตโรหิเม;
ตถาปินํ ปพฺพาเชมิ,
ธมฺมสตฺถวสานุโคฯ

๒๗๔. สีวิรฏฺฐมฺหิโปราณ-
ราชูนํธมฺมตนฺติยา;
อหญฺหิปจิติํกุมฺมิ,
วินยโนฺตมโมรสํฯ

๒๗๕. โณฺญูตํ วจนํสุตฺวา,
ขินฺนาหทยกมฺปินี;
ปุนสาปริเทวนฺตี,
เอวํวิลวิผุสฺสตีฯ

๒๗๖. ผุสฺสปฺเพฺพธชคฺคานิ,
กณิการาวปุปฺผิตา;
ยายนฺตมนฺยายนฺติ,
สฺวเชฺชโกวคมิสฺสติฯ

๒๗๗. อินฺทโคปกวณฺณาภา ,
คนฺธารา ปณฺฑุกมฺปลา;
ยายนฺตมนฺยายนฺติ,
สฺวเชฺชโกวคมิสฺสสิฯ

๒๗๘. โยปฺเพฺพหตฺถินายาติ,
สิวิกายรเถนจ;
สฺวชฺชเวสฺสโรราชา,
กถํคจฺฉติปตฺถิกาฯ

๒๗๙. กถํจนฺทนลิตฺตโงฺค ,
นจฺจคีตปโพธโน;
ขุราชินํ ผรุสญฺจ,
ขาริกาชญฺจหาหิติฯ

๒๘๐. ปวีสโนฺต พฺรหารญฺญํ,
กาสาวํ อชินา นิวา;
ขรํ กุส มยํ จีรํ,
กถํ ปริ ทหิสฺสติฯ

๒๘๑. กาสิยานิจ ธเรตฺวา,
โขมโก ฏุมฺปรานิจ;
กุสจีรานิ ธาเรนฺตี,
กถํมทฺทีกริสฺสติฯ

๒๘๒. วยฺหาหิ ปริยายิตฺวา,
สิวิกาย รเถนจ,
สากถชฺช อนฺชฺฌงฺคี,
ปถํ คจฺฉติ ปตฺถิกาฯ

๒๘๓. สฺเขธิตาหิหิรญฺญ-
ปาทุการุฬฺหคามินี,
สากถชฺชสฺขานนฺที,
ปถํคจฺฉติปตฺถิกาฯ

๒๘๔. คนฺตฺวาอิตฺถิสหสฺสานํ,
ปูรโตยาหิมาลินี;
สากถชฺชยสานนฺที,
วนํคจฺฉติเอกิกาฯ

๒๘๕. สุทฺทํสิวายสุตฺวายา ,
มุหุํอุตฺตสฺสเตปุเร;
วสนฺตีสาพฺรหารเญฺญ,
กถํ วจฺฉติภีรุกาฯ

๒๘๖. สุทฺทํสุตฺวานุลุงฺกสฺส,
มุหุํอุตฺตสเตปุเร;
วสนฺตีสาพฺรหารเญฺญ,
กถํวจฺฉติภีรุกาฯ

๒๘๗. สกุณีหต ปุตฺตาว,
สุญฺญํทิสฺวา กุลาวกํ;
จีรํทุเกฺขน ฌายิสฺสํ,
สุญฺญํอาคมฺมิมํปุรํฯ

๒๘๘. กุรุรี หตฉาปาว,
สุญฺญํทิสฺวา กุลาวกํ;
เตนเตน ปธาวิสฺสํ,
ปิเยปุเตฺตอปสฺสตีฯ

๒๘๙. เอวํเมวิล ปนฺติยา,
ราชปุตฺตํ อทูสกํ;
ปพฺพาเชสิ วนํรฎฺฐา,
มเญฺญหิสฺสามิชีวิตํฯ

๒๙๐. ผุสฺสตฺยา ลวิตํสุตฺวา,
สพฺพา สิญฺจยรา ชิโน;
พาหาปคฺคยฺห ปกฺกนฺทุํ,
สิวิกญฺญา สมาคตาฯ

๒๙๑. ปกฺกนฺทิตรวํตาสํ ,
สุตฺวา โสกปมทฺทิตา;
สิวิกญฺญาจ ปกฺกนฺทุํ,
เวสฺสนฺตรนิเวสเนฯ

๒๙๒. โอโรธาจ กุมาราจ,
เวสิยานา พฺรหฺมณา;
พาหาปคฺคยฺหปกฺกนฺทุํ,
เวสฺสนฺตฺตรนิเวสเนฯ

๒๙๓. หตฺถาโรหาอนีกฏฺฐา ,
รถิกา ปตฺติการกา;
พาหาปคฺคยฺห ปกฺกนฺทุํ,
เวสฺสนฺตร นิเวสเนฯ

๒๙๔. ตสฺสารตฺยา อจฺจเยน,
สูริเย อุคฺคเตสติ;
อาโรจยิํสุ ราชานํ,
ทานคฺคํ อุปคนฺตเวฯ

๒๙๕. อถปาโตว โสราชา,
นฺหตฺวาภูสน ภูสิโต;
ทานสาล มุปาคญฺฉิ,
มหาชน ปุรกฺขโตฯ

๒๙๖. ทานสาลาสุ ทาตพฺพํ,
ทิสฺวาน ปฏิยาทิตํ;
อมเจฺจว มาณาเปสิ,
ราชาภิ ตุฏฺฐมานโตฯ

๒๙๗. วตฺตานิวตฺถกามานํ,
โสณฺฑานํ เทถวารุณิํ;
โภชนํ โภชนตฺถินํ,
สมฺมเทว ปวจฺฉถฯ

๒๙๘. ยยํยํ ลทฺธุมิจฺฉนฺติ,
ตํตํตสฺสปวจฺฉถ;
มายาจเก นิวาเรถ,
ทานสาลาสุ อาคเตฯ

๒๙๙. ตทาสิยํ ภีสนกํ,
ตทาสิ โลมหํสนํ;
มหาทาเน ปทินฺนมฺหิ
เมทินี สมฺปกมฺปถฯ

๓๐๐. ปริเทวิํสุ เวสฺสนฺตต-
รราชํ ปติตาวเท;
ปกิเตฺตตฺวาน นานปฺป-
การํ เอวํ วณิพฺพกาฯ

๓๐๑. อเมฺหหิตฺวาน เวสฺสนฺต-
รราชา ทานทายโก;
อจิเร เนว รฏฺฐมฺหา,
นิกฺขมิสฺสติกานนํฯ

๓๐๒สตฺตหตฺถิสเตทตฺวา,
สพฺพาลงฺการ ภูสิเต;
เอสเวสฺสนฺตโร สมฺหา,
รฏฺฐมฺหา นิกฺขมิสฺสติฯ

๓๐๓สตฺตอสฺส สเต ทตฺวา,
สินฺธเว สีฆ วาหเน;
เอส เวสฺสนฺตโรสมฺหา,
รฏฺฐมฺหา นิกฺขมิสฺสติฯ

๓๐๔รเถสตฺตสเตทตฺวา ,
สนฺนเนฺธ อุสฺสิตทฺธเช;
เอส เวสฺสนฺตโรสมฺหา,
รฏฺฐมฺหา นิกฺขมิสฺสติฯ

๓๐๕สตฺตกญฺญา สเตทตฺวา,
สุรูปินี วิภูสิตา;
เอส เวสฺสนฺตโรสมฺหา,
รฏฺฐมฺหา นิกฺขมิสฺสติฯ

๓๐๖สตฺตเธนุ สเต ทตฺวา,
สพฺพากํสุ ปธารณา;
เอสเวสฺสนฺตโรราชา,
สมฺหารฏฺฐานิรจฺฉติฯ

๓๐๗สตฺตทาสิ สเต ทตฺวา,
สตฺตทาส สตานิจ;
เอสเวสฺสนฺตโรราชา,
สมฺหารฏฺฐานิรจฺฉติฯ

๓๐๘อเถตฺถวตฺตเตสโทฺท,
ตุมุโลเภ รโวมหา;
สมากุลํ ปุรํอาสิ,
อโหสิ โลมหํสนํฯ

๓๐๙โสทตฺวาน มหาทานํ,
เวสฺสนฺตโร อมจฺฉรี;
ปุรกฺขโต อมเจฺจหิ,
อคาสกนิเวสนํฯ

๓๑๐ตโตหิ มทฺทิยาสทฺธึ,
มาตาปิตูน สนฺติกํ;
วนฺทนตฺถาย อคญฺฉิ,
อลงฺกต รเถนโสฯ

๓๑๑ วนฺทิตฺวา ปิตรํโพธิ-
สโตฺตพฺรวิกตญฺชลี;
เอวํอาวีกโรโนฺตว,
คมิสฺสมานอญฺชสํฯ

๓๑๒ มมํตาต ปพฺพาเชสิ,
ยมฺหารฏฺฐา อทูสกํ;
สิวีนํ วจนเตฺถน,
เตนํ-คจฺฉามิ กานนํฯ

๓๑๓ สฺเวอหํ มหาราช,
สูริยุคฺค มเน สติ,
นิกฺขมิสฺสามิ รฏฺฐมฺหา,
วงฺกํ คจฺฉามิ ปพฺพตํฯ

๓๑๔ วฺเนวาฬ มิคากิเณฺณ,
ขคฺคทีปินิอิเส วิเต;
อหํปุญฺญานิ กโรมิ,
ตุเมฺห ปงฺกมฺหี สีทถฯ

๓๑๕ ตโตโสตรมาโนว,
คนฺตฺวานมากุสนฺติกํ;
วนฺทมาโนอาโรจิตฺต,
เอวํญฺหิสกมาตุยาฯ

๓๑๖ อนุชานาหิมํอมฺมา,
คจฺฉามิวงฺกปพฺพตํ;
วเนปุญฺญานิกาหามิ ,
ปพฺพชฺชามมรุจฺจติฯ

๓๑๗ ตํสุตฺตฺวารุณฺณมฺเขน,
ชนนีเอวมพฺรวี;
อนุชานามิตํวุตฺตํ,
ปพฺพชฺชาเตสมิชฺฌภุฯ

๓๑๘ อยญฺหิวุตฺต เมมทฺที,
สุณฺหา สุขุมวทฺธินี;
อจฺฉตํ สห วุเตฺตหิ,
กึ อรเญฺญกริสฺสติฯ

๓๑๙ มาตุยาวจนํสุตฺวา ,
เวสฺสนฺตโร กตญฺชลี;
มฺหิตปุพฺพมภา สิตฺต,
ญาเปโนฺตอตฺตโนมตึฯ

๓๒๐นาหํอกา มาทาสํวิ,
อรญฺญํเนตุ มุสฺสเห;
สเจอิจฺฉ ติอเนฺวตุ,
สเจนิจฺฉติ อจฺฉตุฯ

๓๒๑ตโตสุณฺหํมหาราชา ,
ยาจิตุํปฏิปชฺชถ;
มาจนฺทนสมาจาเร,
รโชชลฺลํมธารยิฯ

๓๒๒กาสิยานิจธาเรตฺวา,
กุสจีรมธารยิ;
ทุโกฺขวาโสอรญฺญสฺมิํ,
มาหิตฺวํลกฺขเณคมิฯ

๓๒๓ตโต ปติพฺพตา สุณฺหา,
สสฺสุรํ เอวมพฺรวี;
นาหํ ตํสุขมิจฺฉยฺยํ,
ยํเม เวสฺสนฺตรํ วินาฯ

๓๒๔ตโต สุณฺหํ มหาราชา,
ทุสฺสหานิ พฺรหาวเน;
นานาภยานิ ญาเปโนฺต,
วนํ ยาจิ อคนฺตเวฯ

๓๒๕ยาน สนฺติ มหาราช,
ภยานิตานิ กานเน;
สพฺพานิ หํ สหิสฺสมิ,
อนุคจฺฉามิ เมปติํฯ

๓๒๖ปุรโตหํ คมิสฺสามิ,
ททนฺตี ภตฺถุโน ปถํ;
อุรสา ปนุทหิตฺวาน,
กุส นฬ วนาทโยฯ

๓๒๗พฺหูหิ วตวริยาหิ,
กุมารี วินฺทเต ปติํ;
เวธพฺยํ กฏุกํ โลเก,
คจฺฉเณฺญว รเถสภฯ

๓๒๘นานากาเรหิ ปีเฬนฺติ,
อนาถํวิธวํ ชนา;
อติวาเกฺยน ภาสนฺติ,
มิตฺตาจาปิ สโลหิตาฯ

๓๒๙. นคฺคา นที อนูทกา,
นคฺคํ รฏฺฐํ อราชกํ;
อิตฺถีปิ วิธวา นคฺคา,
ยสฺสาสฺุทส ภาตโรฯ

๓๓๐. ธโช รถสฺส ปญฺญานํ,
ธุโม ปญฺญา นมคฺคิโน;
ราชา รฏฺฐสฺส ปญฺญานํ,
ภตฺตา ปญฺญานมิตฺถิยาฯ

๓๓๑. ยา ทลิทฺทสฺส โปสสฺส,
ทลิทฺที ภริยา สิยา;
อฑฺฒา อฑฺฒสฺส ราชินฺท,
ตํ เว เทวา ปสํสเรฯ

๓๓๒. ภถํ นฺตาสํ หทยํ,
สุขราวต อิตฺถิโย;
ยา สามิเก ทุกฺขิตมฺหิ,
สุขมิจฺฉนฺติ อตฺตโนฯ

๓๓๓. อปิสาครปริยนฺตํ,
พหุวิตฺตธรํมหิํ;
นานารตนปริปูรํ,
นิเจฺฉเวสฺสนฺตรํวินาฯ

๓๓๔. สามิกํ อนฺคจฺฉิสฺสํ,
อหํ กาสายวาสินี;
ธีรตฺถุตํ นิสฺสีริกํ,
เวธพฺยํยญฺจ นาริยาฯ

๓๓๕. สุณฺหาย ภาสิตํ สุตฺวา,
สสฺสุโร นิกฺขิเปตเว;
ทฺเว อิเธว นตฺตาโร,
สุณฺหํโส เอว มพฺรวีฯ

๓๓๖. อิเมเต ทหราปุตฺตา,
ชาลีกณฺหาชินา จุโภ;
นิกฺขิปฺป ลกฺขเณ คจฺฉ,
มยํเต โปสิสามเสฯ

๓๓๗. ปิยาเม ปุตฺตกา เทว,
ชาลี กณฺหาชินา จุโภ;
ตฺยมฺหํ ตตฺถ รเมสฺสนฺติ,
อรเญฺญ ชีวิโส กินํฯ

๓๓๘ ปุเตฺตเนตฺวาน คจฺฉาม,
เทฺวมยํ วงฺกปพฺพตํ,
ทกฺขมานา วสิสฺสาม,
เอเต ปโมทมานสาฯ

๓๓๙ สุณมานา วสิสฺสาม,
คีตญฺจ วิยภาณินํ;
เอเตสํ นจฺจมานานํ,
อรเญฺญ มาลธารินํฯ

๓๔๐ สุณฺหาย ภาสิตํสุตฺวา,
สสฺสุโรขินฺน มานโส;
เอวณฺหิโส วิลวิตฺถ,
ปฏิจฺจทารเก ทุเวฯ

๓๔๑ สาลินํ โอทนํ ภุตฺวา,
สุจิํ มํสุปเสจนํ;
รุกฺขผลานิ ภุญฺชนฺตา,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๒ ภุตฺวา สตปเล กํเส,
โสวเณฺณ สตราชิเต;
รุกฺขปเตฺตสุ ภุญฺชนฺตา,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๓ กาสิยานิจ ธาเรตฺวา,
โขม โกฏุมฺปรานิจ;
กุสจีรานิ ธาเรนฺตา,
กถํ กาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๔ วยฺหาหิปริยายิตฺวา,
สิวิกาย รเถนจ;
ปตฺถิกา ปริธาวนฺตา,
กถํ กาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๕ กูฏาคาเร สยิตฺวาน,
นิวาเต ผุสิตคฺคเล;
สยนฺตา รุกฺขมูลสฺมิํ,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๖ ปลฺลเงฺกสุ สยิตฺวาน,
โคนเก จิตฺตสนฺถเต;
สยนฺตา ติณสนฺถาเร,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๗. คนฺธเกน วิลิเมฺปตฺวา,
อคลุจนฺทเนนจ;
รโชชลฺลานิ ธาเรนฺตา,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๘. จามรี โมร หเตฺถหิ,
พีชิตงฺคา สุเขธิตา;
ผุฏฺฐา ฑํเสหิ มกเสหิ,
กถํกาหนฺติ ทารกาฯ

๓๔๙. ตหิํวํพฺรวิ ราชานํ,
วิลปนฺตํ โสกฏฺฏิตํ;
ปฏิจฺจ ทารเก สุณฺหา,
เวสฺสนฺตรปิยญฺชนาฯ

๓๕๐. มา เทว ปริเทเวสิ,
มาจ ตฺวํ วิมโนอหุ;
ยถามยํ ภวิสฺสาม,
ตถา เหสฺสนฺติ ทารกาฯ

๓๕๑. เอวณฺหิ สลฺลปนฺตานํ,
เตสํ ขตฺติยชาตินํ;
อโณฺญณฺญํ วิภาตา รตฺติ,
สมุคฺคญฺฉิตฺถ สูริโยฯ

๓๕๒. ตทาเนตฺวา ฐปยิํสุ,
จตุสินฺธวยุญฺชิตํ;
อลงฺกต รถํราช-
ทฺวาเร มงฺคลสมฺมตํฯ

๓๕๓. วนฺทิตฺวา สสฺสุเร มทฺที,
อาทาย ปุตฺตเก ทุเว;
ภตฺตุโน ปุรโต คนฺตฺวา,
ปถมํ รถมารุหิฯ

๓๕๔. ตโตเวสฺสนฺตโรมาตา-
ปิตโร อติวนฺทิย;
ปทกฺขิณญฺจ กตฺวาน,
สีฆโส รถมารุหิฯ

๓๕๕. ตโต มงฺคลทฺวาเรน,
รถํ เปเสสิ ลงฺกตํ;
โตสาปยํ มหาสโตฺต,
มทฺทิํ ชาลิสฺส มาตรํฯ

๓๕๖. ปถเนฺตสุ ภิวนฺทนฺติ,
สกฺกจฺจํ พหโว ชนา;
เวสฺสนฺตรญฺจ มทฺทิญฺจ,
ปสฺสมานา กตญฺจลีฯ

๓๕๗. อาปุจฺฉโนฺตจ ปกฺกามิ,
คจฺฉิสฺสามีหิ ปตฺถยํ;
นิทฺกฺขา สุขิตาโหถ,
อิติโส วนฺทเก ชเนฯ

๓๕๘. รเถ ฐิโตว โสราชา,
โอวทโนฺต อปกฺกมิ;
ทานอาทีนิ ปุญฺญานิ,
กโรถาติ มหาชนํฯ

๓๕๙. คจฺฉเนฺต โพธิสตฺตมฺหิ,
มาตา เอวญฺหิ จินฺตยิ;
ทาตุกาโมสิ เมวฺโตฺต,
ปฏฺฐาย ชาตกาลโตฯ

๓๖๐. ตโตทานํ ทโทเปตุํ,
ปุตฺตํรตน ปูริเต;
ปุตฺตสฺสุโภสุ ปเสฺสสุ,
เปเสสิ สกเฎพหูฯ

๓๖๑. เวสฺสนฺตโรหิ สมฺปโรหิ สมฺปตฺต-
ยาจกานํ อเสสกํ;
อฎฺฐารสวาเร ทาสิ,
กายารุฬฺหํปิอตฺตโนฯ

๓๖๒. นครา นิกฺขมนฺตมฺหิ,
เวสฺสนฺตเรส เปตฺติกํ;
นครํ ทฎฺฐุกาโมสิ,
ตทา สงฺกมฺปิ เมทนีฯ

๓๖๓. ตหึ รถปฺปมาณมฺหิ,
ฐาเน ภิชฺชิย เมทนี,
ปริวตฺติตฺถ กุลาล-
จกฺกํวนครามุขีฯ

๓๖๔. นครํ โอโลเกตฺวาน,
นคราภิมุเข รเถ,
ฐิโตมทฺทิํปิ ทเกฺขตุํ,
เอวํโสพฺรวิ หาสยํฯ

๓๖๕. อิงฺฆ มทฺทิ นิสาเมหิ,
รมฺมรูปํว ทิสฺสติ;
อาวาโส สิวิเสฏฺฐสฺส,
เปตฺติกํ ภวนํ มมฯ

๓๖๖. สหชาตอมเจฺจ,
นิวเตฺตตฺวา มหาชนํ;
รถํ ปาเชสิ โส สีฆํ,
โมทโนฺตมทฺทิยาตโตฯ

๓๖๗. อนฺวาคมึสุ ปาเชนฺตํ,
จตฺตาโร พฺรหฺมณา ตหึ;
ยาจิตุํ สินฺธเว เอเต,
มทฺที ปสฺสิตฺถ ตาวเทฯ

๓๖๘. มทฺทีปิ มนฺทสเทฺทน,
ยาจกา วิย อาคตา;
อิตฺยาโรเจสิ ภตฺตารํ,
คณฺหนฺตี ตสฺส ปิฏฺฐิยํฯ

๓๖๙. สาธุ ภเทฺทติ วตฺวาน,
รถสฺสาคมนํ อกา;
พฺรหฺมณา อุปคนฺตฺวาน,
ยาจึสุ สินฺธเว ตหึฯ

๓๗๐. โมทมาโนว โสทาสิ,
พฺรหฺมณานํ สฺสินฺธเว;
พฺรหฺมณาทาย คณฺฉึสุ,
อเสฺสสก นิเวสนํฯ

๓๗๑. อเสฺสสุ ปน ทิเนฺนสุ,
จตฺตาโร เทวปุตฺตกา;
โรหิจฺจมิควเณฺณน,
รถํ วหิย คณฺฉิสุํฯ

๓๗๒. เทฺวา โรหิจฺจวเณฺณน,
วหนฺตีติ สุพุทฺธิมา;
วิชานิตฺวาน มทฺทึปิ,
ญาเปโนฺต เอวมพฺรวีฯ

๓๗๓. อิงฺฆปฺมทฺทิ นิสาเมหิ,
จิตฺตรูปํว ทิสฺสติ;
มิคโร หิจฺจวเณฺณน,
ทกฺขิณสฺสาวหนฺติมํฯ

๓๗๔. มทฺทีเจวํ นิจฺฉาเรสิ,
คิรํ อเจฺฉรรูปินี;
เวสฺสนฺตรสฺสเตเชน,
รถํวหนฺติเทวตาฯ

๓๗๕. อาคนฺตฺวาน รถํ ยาจิ,
อปโร พฺราหฺมโณ ตโต;
โพธิสโตฺตปิโสทาสิ,
รถํ ตสฺส อนิคฺฆิยํฯ

๓๗๖. สกปฺปิเย ททนฺตมฺหิ,
มทฺที ปหฎฺฐมานสา;
สาธุการํ ปวเตฺตสิ,
สทา มเจฺฉรหึสินีฯ

๓๗๗. ทิเนฺน รถมฺหิ อนฺตร-
ธาริยึสุ เทวปุตฺตกา;
สเพฺพ เต ปตฺถิกา อาสุํ,
ราชามทฺทึ ตทาพฺรวีฯ

๓๗๘. ตุวํ มทฺทิ กณฺหํคณฺหาหิ,
ลหุเอสา กนิฎฺฐกา;
อหํ ชาลึ คเหสฺสามิ,
ครุโก ภาติโกหิโสฯ

๓๗๙. ราชา กุมารมาทาย,
ราชปุตฺตีจ ทาริกํ;
สโมฺมทมานา ปกฺกามุํ,
อญฺญมญฺญ ปิยํ วทาฯ

๓๘๐. อาคจฺฉเนฺต ปฎิปถํ,
ทิสฺวาน อทฺธิเกชเน;
เอวํ ปุจฺฉิยคณฺฉึสุ,
กุหึ วงฺกตปพฺพโตฯ

๓๘๑. กลุณํ ปริเทวิตฺวา,
ปุจฺฉิตา อทฺธิกาชนา;
เอวํ เต ปฎิเวเทสุํ,
ทูเรวงฺกตปพฺพโตฯ

๓๘๒. มคฺคาสเนฺนสุ ปสฺสนฺตา,
ทารกา ผลิเน ทุเม;
เตสํผลานํ เหตุมฺหิ,
ปิตโร อุปโรทเรฯ

๓๘๓. โรทเนฺต ทารเก ทิสฺวา,
อุพฺพิคฺคา วิปุลา ทุมา;
ยสเมโวนมิตฺวาน,
อุปคจฺฉนฺติ ทารเกฯ

๓๘๔. อิทํ อเจฺฉรกํ ทิสฺวา,
มทฺที สสงฺกสนฺนิภา;
ปีติปุเณฺณน กาเยน,
เอวํคายิตฺถ นนฺทนาฯ

๓๘๕. อเจฺฉรํ วต โลกสฺมิํ,
อพฺภูตํ โลมหํสนํ,
เวสฺสนฺตรสฺส เตเชน;
สยเม โวนตา ทุมาฯ

๓๘๖. สํขิปิํสุ ปถํ ยกฺขา,
อนุกมฺปาย ทารเก;
นิกฺขนฺตทิวเสเนว,
เชตรฎฺฐมุปาคมุํฯ

๓๘๗. เอกาเหเนวเต ติํส-
โยชนานิ อติกฺกมุํ;
สายเนฺห มาตุลํนาม,
สมฺปตฺตา นครํ สุภํฯ

๓๘๘. นครสฺสสฺส ทฺวารมฺหิ,
สาลายํ นิสิทิํ สุเต;
เขทํ วิโนทมานาว,
โตเสนฺตา ทารเก ทุเวฯ

๓๘๙. มทฺทีปิ โพธิสตฺตสฺส,
รชํ ปาเทสุ ปุญฺฉิย;
สมฺพหิตฺวาน ปาเทจ,
วิชยนฺตี ฐิตา ตทาฯ

๓๙๐. สาลาย นิกฺขมิตฺวาน,
ภตฺตุจกฺขุปเถ ฐิตา;
ทิโสทิสํ โอโลเกสิ,
มทฺที กนฺตารเขทินีฯ

๓๙๑. เชติโย ปริวาริํสุ,
ทิสฺวาน อสหายิกํ
มทฺทิํ เอวํอุโคฺฆสิํสุ,
อิตฺถี อิเจฺฉรรูวินีฯ

๓๙๒.พฺยุหาหิ ปริยายิตฺวา,
สิวิกาย รเถนจ;
สาชฺช มทฺทีอรญฺญสฺมิ,
ปตฺถิกา ปริธาวติฯ

๓๙๓.อนาถาคมนํ มทฺทึ,
ภตฺตารา ปุตฺตเกหิจ,
ทิสฺวาคนฺตฺวานา จิกฺขํสุ,
เชตินฺทานํ ขเณน ตาฯ

๓๙๔.ตํ สุตฺวา เชตปาโมกฺขา,
โรทมานา อุปาคมุํ;
เวสฺสนฺตรสฺส ปาเทส,
นิปจฺจ อิติ ปุจฺฉิสุํฯ

๓๙๕.กิจฺจินฺ เทว กุสลํ,
กิจฺจิ เทว อนามยํ;
กิจฺจิปิตา อโรโคเต,
สิวีนญฺจ อนามยํ;
โก เต พลํ มหาราช,
โกนฺ เต รถมณฺฑลํฯ

๓๙๖.อนสฺสโก อรถโก,
ทีฆมทฺธาน มาคโต;
กิจฺจามิเตฺตหิ ปกโต,
อนุปฺปโตฺต สิมํทิสํฯ

๓๙๗.อถ เวสฺสนฺตโรราชา,
อาคตเหตุมตฺตโน;
ญาเปตุํ เชตราชูนํ,
อิมาคาถา อภาสถฯ

๓๙๘.กุสลเญฺจว เมสมฺม,
อโถ สมฺม อนามยํ;
อโถ วิภา อโรโคเม,
สิวีนญฺจ อานามยํฯ

๓๙๙.อหญฺหิกุญฺชรํ ทชฺชํ,
สพฺพเสตํ คชุตฺตมํ;
พฺราหฺมณานํ สาลงฺการํ,
เขตฺตญฺญุํ รฐปูชิตํฯ

๔๐๐.ตสฺมึ เม สิวโยกุทฺธา,
วิภา อุปหโตมโน;

อวรุทฺธสิ มํ ราชา,
วงฺกํคจฺฉามิปพฺพตํฯ

๔๐๑ ตฺทา เต เชตราชาโน,
พลานุปฺปทมานสา;
เอวํ โตสึสุ ราชานํ,
นิกฺขนฺตํ สกรฐโตฯ

๔๐๒ สฺวาคตเนฺต มหาราช,
อโถเตอทุราคตํ;
อิสฺสโร สิอนุปฺปโตฺต,
ยํอิธตฺถิปเวทยฯ

๔๐๓ อิเธว ตาว อจฺฉสฺสุ,
เชตรเฏฺฐ รเถสภ;
ยาว เชตา คมิสฺสนฺติ,
รโญฺญ สนฺติก ยาจิตุํฯ

๔๐๔ ตฺทา เวสฺสนฺตโร อาห,
มาโวคมิตฺถ สนฺติกํ;
ยาจิตุํ มม ปิตุสฺส,
ราชาปิ ตตฺถ นิสฺสโรฯ

๔๐๕ อจฺจุคฺคตาหิ สิวโย,
พลคฺคาเน คมาจเย,
เตปอธํสิ ตุมิจฺฉนฺติ,
ราชานํ มม การณาฯ

๔๐๖ สเจเอวํ มหาราช,
สิยา เชตุตฺตเร ปุเร;
อิเธวรชฺชํ กาเรหิ,
เชเตหิ ปริวาริโตฯ

๔๐๗ อิทฺธํ ผิตญฺจิทํรฏฺฐํ,
อิโทฺธ ชนปโท มหา;
มตึ กโรหิ ตฺวํ เทว,
รชฺชสฺส มนุสฺสติตุํฯ

๔๐๘ อลํ เม รชฺชสฺเขน,
ปพฺพาชิตสฺส รฏฺฐโต;
อตฺฏฺฐา สิวโยจาสุํ,
มเญฺจรเชฺชภิเสจยฺยุํฯ

๔๐๙ อสโมฺมทนี ยมฺปิโวอสฺส,
อจฺจนฺตํ มมการณา;

สิวีหิ ภณฺฑนญฺจาวิ,
วิคฺคโห เม นรุจฺจติฯ

๔๑๐ ปฏิคฺคหิตํ ยํ ทินฺนํ,
สพฺพสฺส อคฺฆิยํ กตํ;
อวรุทฺธสิ มํ ราชา,
วงฺก คจฺฉามิปพฺพตํฯ

๔๑๑ อเนก ปริยาเยน,
เชตราชูหิ ยาจิโต;
อนิจฺฉนฺโต ปฏิกฺขีปิ,
รชฺชํ โส เชตรฏฺฐเกฯ

๔๑๒ นครํ อปวีสิตฺวา,
สาลํ สาณิปริกฺขิปํ;
กาเรตฺวา เอกรตฺตึโส,
สยี สปุตฺตทารโกฯ

๔๑๓ ปุพฺพณฺหสมเย ภุตฺวา,
นานคฺคํ รสโภชนํ;
นูตฺวา โส เชตราชูหิ,
ปริวุโตว นิกฺขมิฯ

๔๑๔ เชตราชา ปนฺนรส-
โยชนํ เชตรฏฺฐโต;
คนฺตฺวาน วนทฺวารมฺหิ
ฐิตามคฺค มภาสิสุํฯ

๔๑๕ เอสเสโลมหาราช,
ปพฺพโต คนฺธมาทโน;
ยตฺต ตฺวํ สห ปุเตฺตหิ,
สหภริยาย วจฺฉสิฯ

๔๑๖ ตํ เชตา อนุสาสึสุ,
อสฺสุเนตฺตา รุทมฺมุขา;
อิโต คจฺฉํมหาราช,
อุชุํ เยนุตฺตราภิมุโขฯ

๔๑๗ อถ ทกฺขสิ ภทฺทเนฺต,
เวปุลฺลํนาม ปพฺพตํ;
นานาทุมคณากิณฺณํ,
สีตจฺฉายํ มโนรมํฯ

๔๑๘ ตมติกฺกมภทฺทเนฺต ,
อถทกฺขสิอาปคํ;

นทึเกตุมทึนาม,
คมฺภีรํคิริคพฺภรํฯ

๔๑๙ ปุถุโลมจฺฉอากิณฺณํ,
สุปฺปติตฺถํมโหทกํ;
ถตฺตนูตฺวาปิวิตฺวาจ,
อสฺสาเสตฺวาสปุตฺตเกฯ

๔๒๐ อถทกฺขสิภทฺทเนฺต,
นโคฺรธํมธุวิปฺผลํ;
รมฺมเก สิขเรชาตํ,
สีตจฺฉายํมโนรมํฯ

๔๒๑ อถ ทกฺขสิ ภทฺทเนฺต,
นาฬิกํนาม ปพฺพตํ;
นานาทิช คณากิณฺณํ,
เสลํ กึ ปุริสายุตํฯ

๔๒๒ ตสฺสอุตฺตรปุเพฺพน,
มุจลินฺทนามโสสโร;
ปุณฺฑริเกหิสญฺฉนฺน,
เสตโสคนฺธิเกหิจฯ

๔๒๓ โสวนํ เมฆสงฺกาสํ,
ธุวํ หริตสทฺทลํ;
สีโหวา มิสเปกฺขีว,
วนสณฺฑํ วิคาหยฯ

๔๒๔ ตตฺถ พินฺทุสฺสรา วคฺคู,
นานาวณฺณา พหูทิชา;
กูชนฺติ มุปกูชนฺติ,
อุตุสํปุปฺผิเต ทุเมฯ

๔๒๕ คนฺตฺวา คิริวิทุคฺคานํ,
นทีนํ ปภวานิจ;
โส อทฺทส โปกฺขรณึ,
กรญฺจ-ก กุธายุตํฯ

๔๒๖ ปุถุโล มจฺฉอากิณฺณํ,
สุปฺปติตฺถํ มโหทกํ;
สมญฺจ จตุรํ สญฺจ,
สาทุํ อปฺปติคนฺธิยํฯ

๔๒๗ ตสฺสา อุตฺตรปุเพฺพน,
ปณฺณสาลํ อมาปย;

ปณฺณสาลํ อมาเปตฺวา,
อุญฺฉาจริยาย อีหถฯ

๔๒๘ อวญฺหิ เชตราชาโน,
อาจิกฺขิตฺวาน อญฺชสํ;
เอกํ เชตปุตฺตํ พฺยตฺตํ,
อามเนฺตสุํ สุสิกฺขิตํฯ

๔๒๙ คจฺฉเนฺตจา คจฺฉเนฺตจ,
ปริคฺคณฺหสฺสุ ลุทฺธก;
อิเจฺจวํ สญฺญาเปตฺวาน,
วนทฺวาเร ฐปึ สุตํฯ

๔๓๐ นานาภย วิโนทาย,
เวสฺสนฺตรสฺส ราชิโน;
อารกฺขํ เต ฐเปตฺวาน,
อาคมิํสุ สกํปุรํฯ

๔๓๑ เวสฺสนฺตโรจ คจฺฉโนฺต,
คนฺธ มาทนปพฺพตํ;
สปุตฺต ทารโก ปโตฺต;
วิสฺสมี ทิวสํ ตหิํฯ

๔๓๒ ตโตตฺตราหิ มฺโขโส,
คจฺฉ เวปุลฺล ปพฺพตํ;
ปตฺวา ตปฺปาท มเคฺคน,
ปโตฺต เกตุมติํ นทิํฯ

๔๓๓ ติสฺสา ตีเร นิสีทิตฺวา,
มํสํขาทิย สุนฺทรํ;
ทินฺนเมเกน ลุเทฺธน,
นูตฺวา ปิตฺวาจ วิสฺสมีฯ

๔๓๔ โสณฺณสูจิํ ลุทฺธกสฺส,
ทตฺวาน โส ตโตปรํ;
คจฺฉโนฺต ทกฺขินิโคฺรธํ,
ปพฺพตสิขเร ฐิตํฯ

๔๓๕ ตสฺสมูเล นิสีทิตฺวา,
โถกํผลานิ ภุญฺชิย;
ตโตปรํ ส คจฺฉโนฺต,
ปโตฺต นาฬิกปพฺพตํฯ

๔๓๖ นาฬิกํ ปริหริตฺวา,
คจฺฉโนฺต โส มหาสรํ;

มุจลินฺทํ อุปาคญฺฉิ,
นานากมล ภูสิตํฯ

๔๓๗. ตสฺส ปุพฺพอุตฺตเรน,
ขุทฺทมเคฺคน คจฺฉตา;
ทิฏฺฐํ พฺรหาวนํ รมฺมํ,
ผล ปุปฺผาน ปูริตํฯ

๔๓๘. ตมติกฺกมฺม คจฺฉโนฺต,
อนุปุเพฺพน ขตฺถิโย;
จตุรํส โปกฺขรณิํ,
สมฺปโตฺต, สิ มโหทกํฯ

๔๓๙. ววสฺสนฺตโรจ มทฺทีจ,
ชาลีกณฺหาชินา จุโภ;
ตเตฺถว เต วิสฺสมิํสุ,
อญฺญมญฺญปิยํวทาฯ

๔๔๐. อาวชฺชโนฺต ตทา สโกฺก,
ปสฺสิตฺถ เทวกุญฺชโร;
หิมวนฺตํ มหาสตฺตํ,
ปวิฏฺฐํภยเภรวํฯ

๔๔๑. วิสฺสุกมฺมํ เทวปุตฺตํ,
ปโกฺกสาปิย โส ตโต;
อสฺสมํ มาปนตฺถาย,
เปเสสิ วงฺกปพฺพตํฯ

๔๔๒. วิสฺสุกโมฺมปิ โส สีฆํ,
โอตริตฺวา เทวโลกโต;
วงฺกปพฺพต กุจฺฉิมฺหิ,
มาเปสิ อสฺสเม ทุเวฯ

๔๔๓. ทุเวจ จงฺกเมรตฺติ-
ทิวา ฐานานิมาปยิ;
ปฏิรูเปสุ ฐาเนสุ,
ปุปฺผิเต ผลิเต ทุเมฯ

๔๔๔. ปฏิยาทิยิตฺวา สมณ-
ปริกฺขาเร อเสสโต;
อกฺขรานิปิ โสกาสิ,
เอวํอสฺสม ภิตฺติยํฯ

๔๔๕. ปพฺพชฺชํ อิจฺฉมานาเจ,
โยเต อิเม คณฺหนฺตุเว;

ปพฺพชิตฺวาน อจฺฉนฺตุ,
อิมมฺหิอสฺสเม สุขํฯ

๔๔๖ เอวํลิขิตฺวาน โสเทโว,
อมนุเสฺสจ เภรเว;
มิเค ขเค ปลาเปตฺวา,
สกฐาน คโต อหุฯ

๔๔๗ โส เอกปทิกํ มคฺคํ,
ทิสฺวา เวสฺสนฺตโร ตโต;
ปพฺพชิตาน มาวาโส,
อยํ เหหีติ จินฺติยฯ

๔๔๘ มุทฺทิํ อสฺสม ทฺวารมฺหิ,
ฐเปตฺวา ปุตฺตเกปิจ;
อสฺสมํ ปวิสิตฺวาน,
ปสฺสิตฺถ อกฺขรานิโสฯ

๔๔๙ ติทํสเกฺกน ทินฺนํติ,
อุตฺวา โส ตุฎฺฐมานโส;
ปณฺณสาลํ ปวิสิตฺถ,
เอกโก ปพฺพเชตเวฯ

๔๕๐ ตหิํ ธนุญฺจ ขคฺคญฺจ,
อปเนตฺวา สสาฎเก;
โอมุญฺจิตฺวาน โสรตฺต-
วากจีรํ นิวาสยิฯ

๔๕๑ อํเส กตฺวาน อชิน-
จมฺมญฺจ สกฺกทตฺติยํ;
คณฺหิตฺถ อิสิเวสํโส,
พนฺธิตฺวา ชฎมณฺฑลํฯ

๔๕๒ ทณฺฑมาทาย นิกฺขมฺม,
ปณฺณสาลาย จงฺกมํ;
อารุยฺห อุท, เนตฺวานํ,
จงฺกมี อปราปรํฯ

๔๕๓ ตโตโส ปุตฺตทารานํ,
สนฺติกํ สํวุตินฺทฺริโย;
อาคญฺฉิ สฎฺฐิ วโสฺสว,
เถโร โอรุยฺห จงฺกมาฯ

๔๕๔ มุทฺทีทิสฺวา มหาสตฺตํ,
กลุนํ ปริเทวยิ;

นิปจฺจ ตสฺส ปาเทสุ,
ปุราณานิ อนุตฺถุนํฯ

๔๕๕. ตโต สา โพธิสตฺเตน,
สทฺธึ ปวิสิ อสฺสมํ;
คนฺตฺวา สกปณฺณสาลํ,
อิสิเวสคฺคหา อหุฯ

๔๕๖. ปจฺฉาปุตฺตปิ ตาปส-
กุมารเก กรึสุเต;
วสึสุ วงฺกกุจฺฉิมฺหิ,
จตฺตาโร ขตฺติยาชนาฯ

๔๕๗. อถมทฺที วรํยาจิ,
มหาสตฺตํ มหาอิสึ;
มาตุเมฺห เทวคญฺฉิตฺถ,
ผลาผล คเวสนํฯ

๔๕๘. อิธปุตฺเต คเหตฺวาน,
วเสยฺยาถ ยถาสุขํ;
อหเมวา หริสฺสามิ,
มูลาเลจ ผลาผเลฯ

๔๕๙. เอวํวรํ ยาจิตฺวาน,
อรญฺญโต ผลาผลํ;
อาหริตฺวาน โปเสสิ,
ชฏินีสา ตโยชเนฯ

๔๖๐. โพธิสโตฺตปิ ยาจิตฺต,
วรํมทฺทึ สุจารินึ;
มาคจฺฉ อากาเลภเทฺท,
ปฏฺฐายิโต มมนฺติกํฯ

๔๖๑. อิตฺถีจ พฺรหฺมจริย-
มลํนาม สุเมธเส;
พฺรหฺมจารึหิ นาเสนฺติ,
ตสฺมา ยาจามิ มํวรํฯ

๔๖๒. สมฺปฏิจฺฉิตฺถ สาธูติ,
สามทฺที พฺรหฺมจารินี;
สกฏฺฐาเน เต วสึสุ,
ภาเวนฺตา ปิย ภาวนํฯ

๔๖๔. เมตฺตาย อานุภาเวน,
มเหสิสฺส ติโยชเน;

อญฺญมญฺญํ เมตฺตายึสุ,
สมนฺตา สพฺพปาณิโนฯ

๔๖๔ ปาโตวุฏฺฐาย มทฺทีปิ,
อุปฏฺฐาปิย ปานิยํ;
ปริโภชนิยญฺจาว,
มุโขทกญฺจ อาหริฯ

๔๖๕ ทนฺตกฏฺฐญฺจ ปาทาสิ,
ตโต อสฺสมมณฺฑลํ;
สมฺมชิตฺวาน เทฺวปุตฺเต,
ฐเปตฺวา ปิตุสนฺติเกฯ

๔๖๖ ขณิตฺตึ ปจฺฉิ มาทาย,
องฺกุสญฺจาปิ คณฺหิย;
วนมูลผลตฺถาย,
ปาเวกฺขิ เอกิกาวนํฯ

๔๙๗ สายนฺหสมเย ปจฺฉึ,
มูลาเลหิ ผเลหิจ;
ปูราเปตฺวาน สาคณฺฉิ,
ปณฺณสาลํ อรญฺญโตฯ

๔๖๘ ผลปจฺฉึ นิกฺขิเปตฺวา,
สยํ นฺหาตฺวาน ปุตฺตเก;
นฺหาเปตฺวาจ ภุญฺชึสุ,
โมเทนฺตา จตุโรชนาฯ

๔๖๙ ภุตฺวา นลฺลาป สลฺลาปํ,
กตฺวาน ปุตฺตเก ทุเว;
มทฺทีอาทาย ปาวีสิ,
สาปณฺณสาลมตฺตโนฯ

๔๗๐ เอวํวุตฺตนิยาเมน,
จตฺตาโรขตฺติยาชนา;
วงฺกปพฺพตกุจฺฉิมฺหิ,
สตฺตมาเสวสึสุเตฯ

๔๗๑ ตทากลิงฺครฏฺฐมฺหิ ,
คามมฺหิทุนฺนิวิฏฺฐเก;
พฺรหฺมโณชูจโกนาม,
ภิกฺขาจาโร อลกฺขิโกฯ

๔๗๒ กหาปณสตํลทฺธา,
ภิกฺขาจาเรนพฺราหฺมโณ;

เอกพฺราหฺมณกุลมฺหิ,
ถเปตฺวาปุนโสคโตฯ

๔๗๓. อนาคนฺตฺวาจิรายเนฺต,
ชูจกมฺหิคหาปณํ,
ขีณํพฺราหฺมณเคหมฺหิ,
วลเญฺชตฺวาอเสสโตฯ

๔๗๔. โจเทสิคหาปณํโส ,
ปจฺฉาคนฺตฺวานชูจโก;
กหาปณสฺสขีณตฺตา,
ทาตุํนาสกฺขิพฺราหฺมโณฯ

๔๗๕. ธีตา ตสฺส พฺราหฺมณสฺส,
นาเมนามิตฺตตาปนา;
ยุวตีรูปวนฺตีจ,
ชูจกสฺสอทํสุตํฯ

๔๗๖. วสิตฺถุนฺนิวิฏฺฐมฺหิ ,
อาทายามิตฺตตาปนํ;
ทหรึชิณฺณโกปาโป,
ชูจโกยาจชีวโกฯ

๔๗๗. อมิตฺตตาปนาสมฺมา,
ครุํกตฺวานพฺราหฺมณํ;
ปฏิชคฺคติอินฺทํว,
สูชาอุฏฺฐานสีลินีฯ

๔๗๘. ยุวาโนพฺราหฺมณาอเญฺญ,
ทิสฺวานามิตฺตตาปนํ;
ชายาวเตฺตนสมฺปนฺนํ,
สทาเรอิติตชฺชเรฯ

๔๗๙. อยํมหลฺลกํสมฺมา ,
ปฏิชคฺคติชูจกํ;
กึ ปมชฺชถ อมฺหากํ,
ยุวานานํตุ โว สตํฯ

๔๘๐. ปฏิชคฺคถโนพาลา,
ปสฺสิตฺวา มิตฺตตาปนํ;
โนเจปฏิชเคฺคยฺยาถ,
ทเณฺฑสฺสามขรํภุสํฯ

๔๘๑. ตชฺชิตา ภริยาสพฺพา,
ปตีหิ ภยมานสา;

สนฺนิสินฺนา มนฺตลึสุ;
อารพฺภามิตฺตตาปนํฯ

๔๘๒. ปลาเปสฺสาม อยฺยาโย,
อิมมฺหาทุนฺนิ วิฎฺฐโต;
เอวํสุขํ วิหิสฺสาม,
ชูจกสฺส ปชาปติํฯ

๔๘๓. มนฺตยิตฺวานตา เอวํ,
นทิํ อุทกหาริยา;
สมาคนฺตา อุชฺฌายิํสุ,
ติเตฺถ อมิตฺตตาปนํฯ

๔๘๔. อมิตฺตานุนเตมาตา ,
อมิโตฺตนุนเตปิตา;
เยสํชิณฺณสฺสปาทํสุ,
เอวํ ทหริยํ สติํฯ

๔๘๕. อหิตํวตเตญฺญาตี,
มนฺตยิํสุ รโหคตา;
เยตํชิณฺณสฺส ปาทํสุ,
เอวํ ทหริยํสติํฯ

๔๘๖. อมนาปวาสํวสติ ,
ชิเณฺณนปตินาสห;
ยาตฺวํวสสิชิณฺณสฺส,
มตเนฺตชีวิตาวรํฯ

๔๘๗. นหินุนเตวินฺทิํสุ,
มาตาปิตาจโสภเณ;
ตฺยฺหตฺถายชูจกมฺหา,
ปติํอญฺญํสุโยพฺพนํฯ

๔๘๘. ทุยิฎฺฐํเตนวมิยา,
อกตํอคฺคิหุตกํ;
เยตํชิณฺณสฺสปาทํสุ,
เอวํทหริยํสติํฯ

๔๘๙. สมเณ พฺราหฺมเณ สุเทฺธ,
อโกฺกสิ พฺราหฺมจาริเน;
เยนเตนทหรีตฺวํ,
มเณฺฑูชิเณฺณนสงฺคมีฯ

๔๙๐. นทุกฺขํอหินาทฎฺฐํ,
นทุกฺขํสตฺติยาหตํ;

ตญฺจทุกฺขญฺจติพฺพญฺจ,
ยํปเสฺสชิณฺณกํปติํฯ

๔๙๑. นตฺถิขิฑฺฑานตฺถิรติ ,
ชิเณฺณนปตินาสห;
นตฺถิอลฺลาปสลฺลาโป,
ชคฺฆิตุํวินโสภติฯ

๔๙๒. ยทาทหโรทหรี,
มนฺตยิํสุรโหคตา;
สพฺพโสกาวินสฺสนฺติ,
เยเกจิหทยสฺสิตาฯ

๔๙๓. ทหรีตฺวํรูปาตี,
ปุริสาตฺวมภิปตฺถิตา;
คจฺฉ ญาติกุเล อจฺฉ,
กิํ ชิโณฺณ รมยิสฺสติฯ

๔๙๔. โรทมานาวอาคญฺฉิ ,
สาฆรํปริภาสิตา;
พฺราหฺมณีหิ หิรายนฺตี,
ฆฏมาทายสีฆโสฯ

๔๙๕. โรทนฺติํ อาคตํชายํ,
ทิสฺวากิํ โภติโรทิย;
อาคจฺฉ สีติปุจฺฉิตฺถ,
ปจฺจุคฺคจฺฉํ วชูจโกฯ

๔๙๖. นเตพฺราหฺมณ คจฺฉามิ,
นทิํ อุทกหาริยา;
ถิโยมํปริภาสิํสุ,
ตยาชิเณฺณนพฺราหฺมณฯ

๔๙๗. พฺราหฺมณฺยาภาสมานาย,
กถํสุตฺวานพฺราหฺมโณ;
โตเสโนฺตภริยํรุณฺณํ,
ชิโณฺณโสเอตทพฺรวีฯ

๔๙๘. มาเมตฺวํอกรากมฺมํ,
มเมอุทกมาหริ;
อหํอุทกมาหิสฺสํ,
มาโภติกุปิตาอหุฯ

๔๙๙. นาหํตมฺหิกุเลชาตา ,
ยํตฺวํอุทกมาหริ;

เอวํพฺราหฺมณชานาหิ,
นเตวจฺฉามิหํฆเรฯ

๕๐๐สเจเมทาสํทาสึ วา,
นานยิสฺสสิพฺราหฺมณ;
เอวํพฺราหฺมณชานาหิ,
นเตวจฺฉามสนฺติเกฯ

๕๐๑นตฺถิเม สิพฺพฎฺฐานํวา,
ธนธญฺญญฺจ พฺรหฺมณิ;
กุโตตํ ทาสํทาสึ วา,
อานยิสฺสามิ โภติยา,
อหํโภตึ อุปฎฺฐิสฺสํ,
มาโภติกุ ปิตาอหุฯ

๕๐๒เอหิเต อห มกฺขิสฺสํ,
ยถาเมวจนํสุตํ;
เอสเวสฺสนฺตโร ราชา,
วเงฺกวสติ ปพฺพเตฯ

๕๐๓ตํตฺวํคนฺตฺวาน ยาจสฺสุ,
ทาสํทาสิญฺจ พฺรหฺมณ;
โสเตทสฺสติ ยาจิโต,
ทาสํทาสิญฺจ ขตฺถิโยฯ

๕๐๔ชิโณฺณหสฺมิ ทุพฺพโล,
ทีโฆจทฺธาสุ ทุคฺคโม;
กถํคนฺตุํ สกฺขิสฺสมิ,
อุปฐิสฺสามิ ตํ อหํฯ

๕๐๕ยถาอคนฺตฺวา สงฺคามํ,
อยุโทฺธว ปราชิโต,
เอวเมว ตฺวํพฺรเหฺม,
อคนฺตฺวาว ปราชิโตฯ

๕๐๖สเจเม ทาสํทาสึ วา,
นานยิสฺสสิ พฺรหฺมณ;
เอวํ พฺรหฺมณ ชานาหิ,
นเตวจฺฉา มหํฆเร;
อมนาปํ เตกริสฺสามิ,
ตํเตทุกฺขํ ภวิสฺสติฯ

๕๐๗นกฺขเตฺต อุตฺปุเปฺผสุ,
ยทามํทกฺขสิ ลงฺกตํ;

อเญฺญหิ สทฺธึ รมมานํ,
ตเนฺตทุกฺขํ ภวิสฺสติฯ

๕๐๘. อุทสฺสเนน มยฺหํเต,
ชิณฺณสฺส ปริเทวโต;
ภิโยฺยวงฺกา ปลิตาจ,
พหูเหสฺสนฺติ พฺรหฺมณฯ

๕๐๙. ตฺโต โส พฺรหฺมโณ ภีโต,
พฺรหฺมณิยาว สานุโค;
อฏฺฏิโต กามราเคน,
พฺรหฺมณึ เอตทพฺรวีฯ

๕๑๐. ปาเถยฺยํเมกโรหิตฺวํ ,
สํกุลฺยาสกลานิจ;
มธุปิณฺฑิกาจสุกตาโย,
สตฺถุ ภตฺตญฺจพฺรหฺมณิฯ

๕๑๑. อานยิสฺสํ เมถุนเก,
อุโภทาสกุมารเก;
เตตํปริจริสฺสนฺติ,
รตฺตึทิวมตนฺทิตาฯ

๕๑๒. สาขิปฺปํปฏิยาเทสิ ,
ปาเถยฺยํมิตฺตตาปนา;
ปฏิยาทิตนฺติ อาจิกฺขิ,
พฺรหฺมณสฺสอลกฺขิโนฯ

๕๑๓. เคเหทุพฺพลฐานํโส,
ถิรํกตฺวานพฺรหฺมโณ;
ภริยายโคปนตฺถํ,
คุตฺตทฺวารญฺจสงฺขริฯ

๕๑๔. ทารูนิอาหริตฺวาน,
ฆเฏปูเรสิวารินา;
ชายายสุขวาสตฺถํ,
อนิกฺขนฺตุํจเคหโตฯ

๕๑๕. ปจฺจเกฺขเยว ชายาย,
อิสิเวสํสมาทิย;
ปสฺสิตฺวาภริยํเอวํ,
โอวเทสิสชูจโกฯ

๕๑๖. อิโตปฐายตฺวํภเทฺท,
วิกาเลมาสฺสุนิกฺขมิ;

มมอาคมนายาว,
วเสสิอปฺปมตฺตกาฯ

๕๑๗ มิทฺวตฺวานลคฺคิตฺวา ,
โสปาเถยฺยปสิพฺพหํ;
อุปาหนญฺจอารุยฺห,
คณฺหีกตฺตรทณฺฑกํฯ

๕๑๘ ตฺโตโสรุณฺณมุเขน,
ภริยํกตฺวาปทกฺขิณํ;
โสจมาโน วปกฺกามิ,
ทาสเก ปริเยสิตุํฯ